

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता
पद पाठः (वाक्य सहित)

द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्रश्नः

Notes:

- Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
- Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Contents

2 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायं पद पाठे

द्वितीयं काण्डं..... 3

2.6 द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – अवशिष्टकर्माभिधानं..... 3

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – षष्ठः प्रश्नः

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः

हरिःओं

2 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायं

पद पाठे द्वितीयं काण्डं

2.6 द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – अवशिष्टकर्माभिधानं

2.6.1.1

स॒मि॒धो॑ य॒जति॑ व॒स॒न्त॒मे॒व॒र्तू॒ना॒म॒व॑ रु॒न्धे॑ त॒नू॒न॒पा॒तं॑ य॒जति॑ ग्री॒ष्म॒मे॒वा॒व॑
रु॒न्धे॑ इ॒डो॑ य॒जति॑ व॒र्षा॑ ए॒वा॒व॑ रु॒न्धे॑ ब॒र्हि॒र्य॑जति॑ श॒र॒द॒मे॒वा॒व॑ रु॒न्धे॑
स्वा॒हा॒का॒रं॑ य॒जति॑ हे॒म॒न्त॒मे॒वा॒व॑ रु॒न्धे॑ त॒स्मा॒त् स्व॒हा॒कृ॒ता हे॒म॒न्
प॒श॒वो॑ऽव॒ सी॒द॒न्ति॑ स॒मि॒धो॑ य॒जत्यु॑ष॒स ए॒व दे॒वता॑ना॒म॒व॑ रु॒न्धे॑
त॒नू॒न॒पा॒तं॑ य॒जति॑ य॒ज्ञ॒मे॒वा॒व॑ रु॒न्धे॑ – [] 1

2.6.1.1 - Padam

स॒मि॒ध इति॑ सं – इ॒धः॑ । य॒जति॑ । व॒स॒न्त॒म् । ए॒व । ऋ॒तू॒ना॒म् ।
अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्धे॑ । त॒नू॒न॒पा॒त॒मि॒ति॑ त॒नू॑ – न॒पा॒त॒म् । य॒जति॑ । ग्री॒ष्म॒म् ।
ए॒व । अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्धे॑ । इ॒डः॑ । य॒जति॑ । व॒र्षाः॑ । ए॒व । अ॒वे॒ति॑ ।

रुन्धे । बर्हिः । यजति । शरदम् । एव । अवेति ।
रुन्धे । स्वाहाकारमिति स्वाहा – कारम् । यजति । हेमन्तम् । एव ।
अवेति । रुन्धे । तस्मात् । स्वाहाकृता इति स्वाहा-कृताः । हेमन् ।
पशवः । अवेति । सीदन्ति । समिध इति सं – इधः । यजति ।
उषसः । एव । देवतानाम् । अवेति । रुन्धे । तनूनपातमिति
तनू – नपातम् । यजति । यज्ञम् । एव । अवेति । रुन्धे । 1 (50)

2.6.1.2

इडो यजति पशूनेवाव रुन्धे बर्हिर्यजति प्रजामेवाव रुन्धे समानयत
उपभृतस्तेजो वा आज्यं प्रजा बर्हिः प्रजास्वेव तेजो दधाति
स्वाहाकारं यजति वाचमेवाव रुन्धे दश सं पद्यन्ते दशाक्षरा
विराडन्नं विराड्विराजै वान्नाद्यमव रुन्धे समिधो यजत्यस्मिन्नेव
लोके प्रतितिष्ठति तनूनपातं यजति – [] 2

2.6.1.2 - Padam

इडः । यजति । पशून् । एव । अवेति । रुन्धे । बर्हिः । यजति ।
प्रजामिति प्र – जाम् । एव । अवेति । रुन्धे । समानयत इति
सं – आनयते । उपभृत इत्युप – भृतः । तेजः । वै । आज्यम् ।

प्रजा इति प्र – जाः । बर्हिः । प्रजास्विति प्र – जासु । एव ।
तेजः । दधाति । स्वाहाकारमिति स्वाहा-कारम् । यजति । वाचम् ।
एव । अवेति । रुन्धे । दश । समिति । पद्यन्ते । दशाक्षरेति
दश – अक्षरा । विराडिति वि – राट् । अन्नम् । विराडिति
वि – राट् । विराजेति वि – राजा । एव । अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् ।
अवेति । रुन्धे । समिध इति सं – इधः । यजति । अस्मिन् । एव ।
लोके । प्रतीति । तिष्ठति । तनूनपातमिति तनू – नपातम् ।

यजति । 2 (50)

2.6.1.3

यज्ञ एवान्तरिक्षे प्रति तिष्ठतीडो यजति पशुष्वेव प्रतितिष्ठति
बर्हिर्यजति य एव देवयानाः पन्थानस्तेष्वेव प्रतितिष्ठति स्वाहाकारं
यजति सुवर्ग एव लोके प्रति तिष्ठत्येतावन्तो वै देवलोकास्तेष्वेव
यथापूर्वं प्रतितिष्ठति देवासुरा एषु लोकेष्वस्पर्धन्त ते देवाः
प्रयाजैरेभ्यो लोकेभ्यो ऽसुरान् प्राणुदन्त तत् प्रयाजानां – [] 3

2.6.1.3 - Padam

य॒ज्ञे । ए॒व । अ॒न्तरि॑क्षे । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । इ॒डः । य॒जति॑ । प॒शुषु॑ ।
 ए॒व । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । ब॒र्हिः । य॒जति॑ । ये । ए॒व । दे॒वयाना॑ इति॑
 दे॒व – या॒नाः ॥ प॒न्थानः॑ । तेषु॑ । ए॒व । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ ।
 स्वा॒हाका॒रमि॑ति॒ स्वाहा॑ – का॒रम् । य॒जति॑ । सु॒वर्ग॑ इति॑ सु॒वः – गे॑ ।
 ए॒व । लो॒के । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । ए॒ताव॑न्तः । वै । दे॒वलो॒का इति॑
 दे॒व – लो॒काः । तेषु॑ । ए॒व । य॒थापूर्व॑मि॒ति यथा॑ – पू॒र्वम् । प्र॒तीति॑ ।
 ति॒ष्ठति॑ । दे॒वासु॒रा इति॑ दे॒व-अ॒सुराः॑ । ए॒षु । लो॒केषु॑ । अ॒स्पर्ध॑न्त ।
 ते । दे॒वाः । प्र॒याजै॑रि॒ति प्र-या॑जैः । ए॒भ्यः । लो॒केभ्यः॑ । अ॒सुरान् ।
 प्रेति॑ । अ॒नुद॑न्त । तत् । प्र॒याजा॑नामि॒ति प्र – या॑जानाम् । 3 (50)

2.6.1.4

प्र॒याज॑त्वं य॒स्यै॒वं वि॒दुषः॑ प्र॒याजा॑ इ॒ज्यन्ते॑ प्रै॒भ्यो लो॒केभ्यो॑
 भ्रा॒तृव्या॑न्नु॒दते॑ ऽभि॒क्रामं॑ जु॒होत्य॑भि॒जित्यै॑ यो वै प्र॒याजा॑नां मि॒थुनं॑
 वे॒द प्र प्र॒जया॑ प॒शुभि॑ मि॒थुनै॑ जा॒यते॑ स॒मिधो॑ ब॒ह्वीरि॑व य॒जति॑
 त॒नून॑पा॒तमे॑कमि॒व मि॒थुनं॑ तदि॒डो ब॒ह्वीरि॑व य॒जति॑ ब॒र्हिरे॑कमि॒व

मिथु॑नं॒ तदे॒तद्वै॑ प्र॒या॒जा॒नां॑ मिथु॑नं॒ य ए॒वं वे॒द प्र – [] 4

2.6.1.4 - Padam

प्र॒या॒ज॒त्वमि॑ति॒ प्र॒या॒ज – त्वम् । य॒स्य॑ । ए॒वम् । वि॒दु॒षः॑ । प्र॒या॒जा
इति॑ प्र॒या॒जाः । इ॒ज्यन्ते॑ । प्रेति॑ । ए॒भ्यः॑ । लो॒केभ्यः॑ । भ्रातृ॑व्यान् ।
नु॒दते॑ । अ॒भिक्राम॑मित्य॒भि – क्राम॑म् । जु॒होति॑ । अ॒भिजि॑त्या
इत्य॒भि – जि॒त्यै । यः । वै । प्र॒या॒जा॒नामि॑ति॒ प्र – या॒जा॒नाम् ।
मिथु॑नम् । वे॒द । प्रेति॑ । प्र॒जये॑ति॒ प्र – जया॑ । प॒शुभि॑रिति॒
प॒शु – भिः॑ । मिथु॑नैः । जा॒यते॑ । स॒मिध॑ इति॒ सं – इ॒धः । ब॒ह्वीः ।
इ॒व । य॒जति॑ । त॒नू॒नपा॑तमि॒ति त॒नू – नपा॑तम् । ए॒कम् । इ॒व ।
मिथु॑नम् । तत् । इ॒डः । ब॒ह्वीः । इ॒व । य॒जति॑ । ब॒र्हिः॑ । ए॒कम् ।
इ॒व । मिथु॑नम् । तत् । ए॒तत् । वै । प्र॒या॒जा॒नामि॑ति॒ प्र – या॒जा॒नाम् ।
मिथु॑नम् । यः । ए॒वम् । वे॒द । प्रेति॑ । 4 (50)

2.6.1.5

प्र॒जया॑ प॒शुभि॑ मिथु॑नै॒र्जा॑यते॒ दे॒वा॒नां॑ वा॒ अ॒नि॒ष्टा॑ दे॒वता॑
आ॒स॒न्न॒थासु॑रा य॒ज्ञम॑जिघा॒स् सन्॑ ते॒ दे॒वा गाय॑त्रीं॒ व्यौ॑हन्

पञ्चाक्षराणि प्राचीनानि त्रीणि प्रतीचीनानि ततो वर्म यज्ञायाभवद्वर्म
यजमानाय यत् प्रयाजानूयाजा इज्यन्ते वर्मेव तद्यज्ञाय क्रियते वर्म
यजमानाय भ्रातृव्याभिभूत्यै तस्माद्-वरूथं पुरस्ताद्-वर्षीयः
पश्चाद्दृसीयो देवा वै पुरा रक्षोभ्य - [] 5

2.6.1.5 - Padam

प्रजयेति प्र - जया ॥ पशुभिरिति पशु - भिः । मिथुनैः । जायते ।
देवानाम् । वै । अनिष्टाः । देवताः । आसन् । अथ । असुराः ।
यज्ञम् । अजिघासन् । ते । देवाः । गायत्रीम् । वीति । औहन् ।
पञ्च । अक्षराणि । प्राचीनानि । त्रीणि । प्रतीचीनानि । ततः ।
वर्म । यज्ञाय । अभवत् । वर्म । यजमानाय । यत् ।
प्रयाजानूयाजा इति प्रयाज - अनूयाजाः । इज्यन्ते ॥ वर्म । एव ।
तत् । यज्ञाय । क्रियते । वर्म । यजमानाय । भ्रातृव्याभिभूत्या इति
भ्रातृव्य - अभिभूत्यै ॥ तस्मात् । वरूथम् । पुरस्तात् । वर्षीयः ।
पश्चात् । हसीयः । देवाः । वै । पुरा ।
रक्षोभ्य इति रक्षः-भ्यः । 5 (50)

2.6.1.6

इति॑ स्वाहा॑कारेण॑ प्रया॒जेषु॑ य॒ज्ञं स॒स्थाप्य॑मप॒श्यन् त॒
स्वाहा॑कारेण॑ प्रया॒जेषु॑ सम॒स्थापय॑न् वि वा ए॒तद्-य॒ज्ञं छिन्द॑न्ति यथ्
स्वाहा॑कारेण॑ प्रया॒जेषु॑ स॒स्थापय॑न्ति प्रया॒जानिष्ट्वा॑ ह॒वीष्य॑भि
घार॑यति य॒ज्ञस्य॑ संत॒त्या अथो॑ ह॒विरेवा॑करथो॑ यथापूर्व॑मुपैति॑ पिता॒ वै
प्रया॒जाः प्रजा॑ऽनूया॒जा यत् प्रया॒जानिष्ट्वा॑ ह॒वीष्य॑भिघार॑यति॒ पितै॑व
तत् पु॒त्रेण॑ साधारणं – [] 6

2.6.1.6 - Padam

इति॑ । स्वाहा॑कारेणेति॑ स्वाहा – कारेण॑ । प्रया॒जेष्विति॑ प्र – या॒जेषु॑ ।
य॒ज्ञम् । स॒स्थाप्य॑मिति॑ सं – स्थाप्य॑म् । अप॒श्यन् ।
तम् । स्वाहा॑कारेणेति॑ स्वाहा – कारेण॑ । प्रया॒जेष्विति॑ प्र – या॒जेषु॑ ।
समिति॑ । अ॒स्थापय॑न् । वीति॑ । वै । ए॒तत् । य॒ज्ञम् । छिन्द॑न्ति ।
यत् । स्वाहा॑कारेणेति॑ स्वाहा – कारेण॑ । प्रया॒जेष्विति॑ प्र – या॒जेषु॑ ।
स॒स्थापय॑न्तीति॑ सं – स्थापय॑न्ति । प्रया॒जानिति॑ प्र – या॒जान् ।
इष्ट्वा॑ । ह॒वीष्य॑भि । अभीति॑ । घार॑यति । य॒ज्ञस्य॑ । संत॒त्या इति॑
सं – त्त्यै । अथो॑ इति॑ । ह॒विः । ए॒व । अ॒कः । अथो॑ इति॑ ।

यथापूर्वमिति यथा – पूर्वम् । उपेति । एति । पिता । वै । प्रयाजा
इति प्र – याजाः । प्रजेति प्र – जा । अनूयाजा इत्यनु – याजाः ।
यत् । प्रयाजानिति प्र – याजान् । इष्ट्वा । हवीष्णि ।
अभिघारयतीत्यभि – घारयति । पिता । एव । तत् । पुत्रेण ।
साधारणम् । 6 (50)

2.6.1.7

कुरुते तस्मादाहुर्यश्चैवं वेद यश्च न कथा पुत्रस्य केवलं
कथा साधारणं पितुरित्यस्कन्नमेव तद्यत् प्रयाजेष्विष्टेषु स्कन्दति
गायत्र्येव तेन गर्भं धत्ते सा प्रजां पशून् यजमानाय प्रजनयति । 7

2.6.1.7 - Padam

कुरुते । तस्मात् । आहुः । यः । च । एवम् । वेद । यः । च । न ।
कथा । पुत्रस्य । केवलम् । कथा । साधारणम् । पितुः । इति ।
अस्कन्नम् । एव । तत् । यत् । प्रयाजेष्विति प्र – याजेषु । इष्टेषु ।
स्कन्दति । गायत्री । एव । तेन । गर्भम् । धत्ते । सा । प्रजामिति
प्र – जाम् । पशून् । यजमानाय । प्रेति । जनयति । 7 (35)

(यजति यजामेवाव रुन्धे – तनूनपातं यजति – प्रयाजानां – मेवं

ॐ वेद प्र – रक्षोभ्यः – साधारणं – पञ्चत्रिंशच्च) (A1)

2.6.2.1

चक्षु॑षी॒ वा ए॒ते य॒ज्ञस्य॑ यदा॒ज्यभा॑गौ यदा॒ज्यभा॑गौ यज॑ति
चक्षु॑षी ए॒व तद्-य॒ज्ञस्य॑ प्रति॑ दधाति॑ पूर्वा॒र्धे जु॑होति॒ तस्मात्॑ पूर्वा॒र्धे
चक्षु॑षी प्र॒बाहु॑ग्-जुहोति॒ तस्मात्॑ प्र॒बाहु॑क् चक्षु॑षी दे॒वलो॒कं
ॐ वा अ॒ग्निना॑ यज॒मानोऽनु॑ पश्यति॑ पितृ॒लोक॑ꣳ सोमै॑नोत्तरार्धे॑
ऽनये॑ जुहोति॒ दक्षि॑णार्धे॒ सोमा॑यै॒वमि॑व हीमौ॒ लोका॑वनयो॑
लो॒कयो॑रनु॒ख्यात्यै॑ राजा॒नौ वा ए॒तौ दे॒वता॑नां – [] 8

2.6.2.1 - Padam

चक्षु॑षी इति॑ । वै । ए॒ते इति॑ । य॒ज्ञस्य॑ । यत् ।
आज्य॑भा॒गवित्या॑ज्य – भा॒गौ । यत् । आज्य॑भा॒गवित्या॑ज्य-भा॒गौ ।
यज॑ति । चक्षु॑षी इति॑ । ए॒व । तत् । य॒ज्ञस्य॑ । प्रतीति॑ । द॒धाति॑ ।
पूर्वा॒र्धे इति॑ पूर्व – अ॒र्धे । जु॑होति॒ तस्मात्॑ । पूर्वा॒र्धे इति॑
पूर्व – अ॒र्धे । चक्षु॑षी इति॑ । प्र॒बाहु॑गिति॑ प्र – बाहु॑क् । जु॑होति॒ ।
तस्मात्॑ । प्र॒बाहु॑गिति॑ प्र – बाहु॑क् । चक्षु॑षी इति॑ । दे॒वलो॒कमिति॑

देव - लोकम् । वै । अग्निना । यजमानः । अन्विति । पश्यति ।
 पितृलोकमिति पितृ - लोकम् । सोमेन । उत्तरार्ध इत्युत्तर-अर्धे ।
 अग्नये । जुहोति । दक्षिणार्ध इति दक्षिण-अर्धे । सोमाय । एवम् ।
 इव । हि । इमौ । लोकौ । अनयोः । लोकयोः । अनुख्यात्या
 इत्यनु - ख्यात्यै । राजानौ । वै । एतौ । देवतानाम् । 8 (50)

2.6.2.2

यदग्नीषोमावन्तरा देवता इज्येते देवतानां विधृत्यै तस्माद्-राज्ञा
 मनुष्या विधृता ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं तद्-यज्ञे यजमानः कुरुते
 येनान्यतोदतश्च पशून् दाधा-रोभयतोदत-श्चेत्यृच-मनूच्या
 ऽऽज्यभागस्य जुषाणेन यजति तेनान्यतोदतो दाधारर्चमनूच्य हविष
 ऋचा यजति तेनोभयतोदतो दाधार मूर्धन्वती पुरोऽनुवाक्या भवति
 मूर्धानमेवैनं समानानां करोति - [] 9

2.6.2.2 - Padam

यत् । अग्नीषोमावित्यग्नी-सोमौ । अन्तरा । देवताः । इज्येते इति ।
 देवतानाम् । विधृत्या इति वि - धृत्यै । तस्मात् । राज्ञा । मनुष्याः ।

वि॒धृ॒ता इति॑ वि – धृ॒ताः । ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒न इति॑ ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒नः । वद॑न्ति ।
 कि॒म् । तत् । य॒ज्ञे । य॒ज॒मा॒नः । कु॒रु॒ते । ये॒न । अ॒न्य॒तो॒द॒त
 इत्य॑न्यतः – द॒तः । च । प॒शून् । दा॒धा॒र । उ॒भ॒य॒तो॒द॒त
 इत्यु॑भयतः – द॒तः । च । इति॑ । ऋ॒च॒म् । अ॒नू॒च्ये॒त्य॒नु – उ॒च्य॑ ।
 आ॒ज्य॒भा॒ग॒स्ये॒त्या॒ज्य – भा॒ग॒स्य॑ । जु॒षा॒णे॒न । य॒ज॒ति । ते॒न ।
 अ॒न्य॒तो॒द॒त इत्य॑न्यतः – द॒तः । दा॒धा॒र । ऋ॒च॒म् ।
 अ॒नू॒च्ये॒त्य॒नु – उ॒च्य॑ । ह॒वि॒षः । ऋ॒चा । य॒ज॒ति । ते॒न । उ॒भ॒य॒तो॒द॒त
 इत्यु॑भयतः – द॒तः । दा॒धा॒र । मूर्ध॑न्वतीति॑ मूर्ध॑न् – वती॑ ।
 पु॒रो॒नु॒वा॒क्ये॒ति पु॒रः – अ॒नु॒वा॒क्या॑ । भ॒व॒ति । मूर्धा॑निम् । ए॒व । ए॒न॒म् ।
 स॒मा॒ना॒ना॒म् । क॒रो॒ति॑ । ९ (50)

2.6.2.3

नि॒यु॒त्व॒त्या य॒ज॒ति भ्रा॑तृ॒व्य॒स्यै॒व प॒शून् नि॑ यु॒व॒ते के॒शि॒न॒ऽह
 दा॒र्भ्यं॑ के॒शी सा॒त्य॒का॒मि॒रु॒वा॒च स॒प्त॒प॒दां ते॑ श॒क्व॒री॒ऽश्वो॑ य॒ज्ञे
 प्र॒यो॒क्ता॒से य॒स्यै॑ वी॒र्ये॑ण प्र॒जा॒ता॒न् भ्रा॑तृ॒व्या॒न्नु॒द॒ते प्र॒ति ज॒नि॒ष्य॑मा॒णान्
 य॒स्यै॑ वी॒र्ये॑णो॒भयो॑ लो॒कयो॑ ज्योति॑ र्ध॒त्ते य॒स्यै॑ वी॒र्ये॑ण पू॒र्वार्धे॑ना॒न॒ड्वान्

भु॒नक्ति॑ जघ॒नार्धे॑न॒ धे॒नुरि॑ति॒ पुर॑स्ता॒ल्लक्ष्मा॑ पु॒रोऽनु॑वा॒क्या भ॑वति
जा॒ताने॑व भ्रा॒तृव्या॑न् प्रणु॑दत॒ उपरि॑ष्टा॒ल्लक्ष्मा॑ – [] 10

2.6.2.3 - Padam

नियु॒त्वत्ये॑ति॒ नि – यु॒त्वत्या॑ । य॒जति॑ । भ्रा॒तृव्य॑स्य । ए॒व । प॒शून् ।
नी॑ति । यु॒वते॑ । के॒शिन॑म् । ह । दा॒र्भ्यम् । के॒शी ।
सा॒त्यका॑मि॒रिति॑ सा॒त्य – का॑मिः । उ॒वाच॑ । स॒प्तप॑दा॒मिति॑
स॒प्त – प॑दा॒म् । ते । श॒क्वरी॑म् । श्वः । य॒ज्ञे । प्र॒योक्ता॑स इति॑
प्र-यो॒क्तासे॑ । य॒स्यै॑ । वी॒र्ये॑ण । प्रेति॑ । जा॒तान् । भ्रा॒तृव्या॑न् । नु॒दते॑ ।
प्र॒तीति॑ । ज॒निष्य॑माणा॒न् । य॒स्यै॑ । वी॒र्ये॑ण । उ॒भयोः॑ । लो॒कयोः॑ ।
ज्यो॒तिः । ध॒त्ते । य॒स्यै॑ । वी॒र्ये॑ण । पू॒र्वार्धे॑नेति॒ पूर्व – अ॒र्धेन॑ ।
अ॒नड्वा॑न् । भु॒नक्ति॑ । जघ॒नार्धे॑नेति॒ जघ॑न – अ॒र्धेन॑ । धे॒नुः । इति॑ ।
पुर॑स्ता॒ल्लक्ष्मे॑ति॒ पुर॑स्तात् – ल॒क्ष्मा । पु॒रोनु॑वा॒क्येति॑
पुरः – अ॒नुवा॑क्या । भ॒वति॑ । जा॒तान् । ए॒व । भ्रा॒तृव्या॑न् । प्रेति॑ ।
नु॒दते॑ । उपरि॑ष्टा॒ल्लक्ष्मे॑त्यु॒परि॑ष्टात् – ल॒क्ष्मा । 10 (50)

2.6.2.4

या॒ज्या॑ ज॒नि॒ष्य॑मा॒णाने॒व॒ प्र॒ति॒नु॒द॒ते॑ पु॒र॒स्ता॑ल॒लक्ष॑मा पु॒रोऽनु॑वा॒क्या॑
 भ॒व॒त्य॒स्मि॒न्ने॒व॒ लो॒के॑ ज्यो॒ति॒र्ध॑त्त॒ उप॑रि॒ष्टा॑ल॒लक्ष॑मा या॒ज्या॑ऽमु॒ष्मि॒न्ने॒व॑
 लो॒के॑ ज्यो॒ति॒र्ध॑त्ते॒ ज्यो॒ति॒ष्म॑न्ता॒वस्मा॑ इ॒मौ॒ लो॒कौ॑ भ॒व॒तो॒ य॒ ए॒वं॑ वै॒द
 पु॒र॒स्ता॑ल॒लक्ष॑मा पु॒रोऽनु॑वा॒क्या॑ भ॒व॒ति॑ तस्मा॒त् पूर्वा॑र्धे॒नान॑ड्वान्
 भु॒न॒क्त्यु॑परि॒ष्टा॑ल॒लक्ष॑मा या॒ज्या॑ तस्मा॒ज्जघ॑नार्धे॒न धे॒नुर्य॑ ए॒वं॑ वै॒द भु॒ङ्क्ते॑
 ए॒न॒मे॒तौ॑ व॒ज्र॒ आज्यं॑ व॒ज्र॒ आज्य॑भा॒गौ - [] 11

2.6.2.4 - Padam

या॒ज्या॑ । ज॒नि॒ष्य॑मा॒णान् । ए॒व । प्र॒ती॒ति॑ । नु॒द॒ते॑ । पु॒र॒स्ता॑ल॒लक्ष॑मे॒ति॑
 पु॒र॒स्ता॑त् - ल॒क्ष॑मा । पु॒रो॒नु॒वा॒क्ये॒ति॑ पु॒रः - अ॒नु॒वा॒क्या॑ । भ॒व॒ति॑ ।
 अ॒स्मि॒न् । ए॒व । लो॒के॑ । ज्यो॒तिः॑ । ध॒त्ते॑ ।
 उ॒परि॑ष्टा॒ल॒लक्ष॑मे॒त्यु॑परि॒ष्टा॑त् - ल॒क्ष॑मा । या॒ज्या॑ । अ॒मु॒ष्मि॒न् । ए॒व ।
 लो॒के॑ । ज्यो॒तिः॑ । ध॒त्ते॑ । ज्यो॒ति॒ष्म॑न्तौ । अ॒स्मै॑ । इ॒मौ॑ । लो॒कौ॑ ।
 भ॒व॒तः॑ । यः॑ । ए॒वम्॑ । वे॒द॑ । पु॒र॒स्ता॑ल॒लक्ष॑मे॒ति॑ पु॒र॒स्ता॑त् - ल॒क्ष॑मा ।
 पु॒रो॒नु॒वा॒क्ये॒ति॑ पु॒रः - अ॒नु॒वा॒क्या॑ । भ॒व॒ति॑ । तस्मा॒त् ।
 पूर्वा॑र्धे॒ने॒ति॑ पूर्॒व - अ॒र्धे॒न॑ । अ॒न॒ड्वान्॑ । भु॒न॒क्ति॑ ।

उपरि॑ष्टाल्ल॒क्ष्मेत्यु॑परि॑ष्टात् – ल॒क्ष्मा॑ । या॒ज्या॑ । तस्मात्॑ । ज॒घना॑र्धेनेति॑
जघन॑ – अ॒र्धेन॑ । धे॒नुः । यः । ए॒वम् । वेद॑ । भु॒ङ्क्ते॑ । ए॒नम् । ए॒तौ ।
वज्रः॑ । आ॒ज्यम्॑ । वज्रः॑ । आ॒ज्यभा॒गावि॒त्याज्य॑ – भा॒गौ । 11 (50)

2.6.2.5

वज्रो॑ वषट्कारस्त्रि॒वृत॑मेव वज्रं॑ सम्भृत्य॑ भ्रातृ॒व्याय॑ प्र
हर॑त्यच्छम्बट्कार-मप॒गूर्य॑ वषट्करोति॑ स्तृत्यै॑ गाय॒त्री पु॒रोऽनु॒वाक्या॑
भवति॑ त्रिष्टु॒ग् या॒ज्या ब्र॒ह्मन्ने॒व क्ष॒त्रम॒न्वारं॑ भयति॑ तस्माद्ब्राह्म॒णो
मुख्यो॑ मुख्यो॑ भवति॑ य ए॒वं वे॒द प्रै॒वैनं॑ पु॒रोऽनु॒वाक्य॑या ऽऽह
प्र॒णय॑ति या॒ज्यया॑ ग॒मय॑ति वषट्कारेणै॒वैनं॑ पु॒रोऽनु॒वाक्य॑या दत्ते
प्र॒यच्छ॑ति या॒ज्यया॑ प्रति – [] 12

2.6.2.5 - Padam

वज्रः॑ । वषट्कार॑ इति वषट् – कारः॑ । त्रि॒वृत॑मिति त्रि – वृतम्॑ ।
ए॒व । वज्र॑म् । सं॒भृत्येति॑ सं – भृत्य॑ । भ्रातृ॒व्याय॑ । प्रेति॑ । हर॑ति ।
अछं॑बट्कारमित्यछं॑बट् – कारम्॑ । अ॒पगूर्ये॑त्यप – गूर्य॑ । वषट् ।
करोति॑ । स्तृत्यै॑ । गाय॒त्री । पु॒रोऽनु॒वाक्येति॑ पु॒रः – अनु॒वाक्या॑ ।

भवति । त्रिष्टुक् । याज्या । ब्रह्मन् । एव । क्षत्रम् ।
 अन्वारंभयतीत्यनु – आरंभयति । तस्मात् । ब्राह्मणः । मुख्यः ।
 मुख्यः । भवति । यः । एवम् । वेद । प्रेति । एव । एनम् ।
 पुरोऽनुवाक्ययेति पुरः – अनुवाक्यया । आह । प्रेति । नयति ।
 याज्यया । गमयति । वषट्कारेणेति वषट् – कारेण । एति । एव ।
 एनम् । पुरोऽनुवाक्ययेति पुरः – अनुवाक्यया । दत्ते । प्रेति । यच्छति ।
 याज्यया । प्रतीति । 12 (50)

2.6.2.6

वषट्कारेण स्थापयति त्रिपदा पुरोऽनुवाक्या भवति त्रय इमे लोका
 एष्वेव लोकेषु प्रतितिष्ठति चतुष्पदा याज्या चतुष्पद एव पशूनव रुन्धे
 द्व्यक्षरो वषट्कारो द्विपाद्-यजमानः पशुष्वेवोपरिष्ठात् प्रतितिष्ठति
 गायत्री पुरोऽनुवाक्या भवति त्रिष्टुग् याज्यैषा वै सप्तपदा शक्वरी
 यद्वा एतया देवा अशिक्षन् तदशक्नुवन् य एवं वैद शक्नोत्येव ()
 यच्छिक्षति । 13

2.6.2.6 - Padam

व॒षट्कारेणेति॑ व॒षट् - कारेण॑ । स्थापयति॑ । त्रि॒पदेति॑ त्रि - पदा॑ ॥
 पु॒रोनुवाक्येति॑ पु॒रः - अनुवाक्या॑ ॥ भवति॑ । त्रयः॑ । इ॒मे । लो॒काः ।
 ए॒षु । ए॒व । लो॒केषु॑ । प्रतीति॑ । तिष्ठति॑ । चतु॑ष्पदेति॑ चतुः - पदा॑ ।
 या॒ज्या ॥ चतु॑ष्पद इति॑ चतुः-पदः॑ । ए॒व । प॒शून् । अवेति॑ । रु॒न्धे ।
 द्वा॒व्यक्षर॑ इति॑ द्वि - अक्षरः॑ । व॒षट्कार॑ इति॑ व॒षट् - कारः॑ ।
 द्वि॒पादिति॑ द्वि-पात् । यज॑मानः । प॒शुषु॑ । ए॒व । उ॒परि॑ष्ठात् । प्रतीति॑ ।
 तिष्ठति॑ । गा॒यत्री । पु॒रोनुवाक्येति॑ पु॒रः - अनुवाक्या॑ ॥ भवति॑ ।
 त्रि॒ष्टुक् । या॒ज्या ॥ ए॒षा । वै । सप्त॑पदेति॑ सप्त - पदा॑ । श॒क्वरी॑ ।
 यत् । वै । ए॒तया॑ । दे॒वाः । अशि॑क्षन् । तत् । अ॒शक्नु॑वन् । यः ।
 ए॒वम् । वेद॑ । श॒क्नोति॑ । ए॒व () । यत् । शि॒क्षति॑ । 13 (52)

(दे॒वता॑नां - करो॒त्यु - परि॑ष्ठा॒ल्लक्ष्मा - ऽऽज्य॑भा॒गौ - प्रति॑ -
 श॒क्रोत्ये॒व - द्वे च॑) (A2)

2.6.3.1

प्रजापति॑ दे॒वेभ्यो॑ य॒ज्ञान् व्यादि॑शत् स आ॒त्मन्नाज्य॑मधत्त तं दे॒वा
 अब्रु॑वन्नेष वाव य॒ज्ञो यदाज्य॑मप्येव नोऽत्रास्त्विति॑ सोऽब्र॑वीद्-य॒जान् व
 आज्य॑भागवुप॑ स्तृणानभि॑ घारयानिति॑ तस्माद्-य॒जन्त्या-ज्य॑भागवुप॑
 स्तृणन्त्यभि॑ घारयन्ति॑ ब्रह्मवादि॑नो वदन्ति॑ कस्मात् स॒त्याद्-
 यात॑यामान्यन्यानि॑ हवी॒ष्य॑यातयाम॑-माज्यमिति॑ प्राजापत्य॑ - [] 14

2.6.3.1 - Padam

प्रजापति॑रिति॑ प्रजा - पतिः॑ । दे॒वेभ्यः॑ । य॒ज्ञान् । व्यादि॑शदिति॑
 वि - आदि॑शत् । सः । आ॒त्मन् । आ॒ज्यम् । अ॒धत्त । तम् । दे॒वाः ।
 अब्रु॑वन् । ए॒षः । वाव । य॒ज्ञः । यत् । आ॒ज्यम् । अ॒पीति॑ । ए॒व ।
 नः । अत्र॑ । अस्तु॑ । इति॑ । सः । अब्र॑वीत् । य॒जान् । वः ।
 आज्य॑भागवित्याज्य॑ - भा॒गौ । उपेति॑ । स्तृ॒णान् । अ॒भीति॑ ।
 घार॑यान् । इति॑ । तस्मात् । य॒जन्ति॑ । आ॒ज्यभा॒गावि॒त्याज्य॑ - भा॒गौ ।
 उपेति॑ । स्तृ॒णन्ति॑ । अ॒भीति॑ । घार॑यन्ति॑ । ब्रह्मवादि॑न इति॑
 ब्रह्म॑ - वादि॑नः । वदन्ति॑ । कस्मात् । स॒त्यात् । यात॑यामानीति॑
 यात॑ - या॒मानि॑ । अ॒न्यानि॑ । हवी॒षि॑ । अया॑तयाममित्ययात॑-या॒मम् ।

आज्यम् । इति । प्राजापत्यमिति प्राजा – पत्यम् । 14 (50)

2.6.3.2

–मिति ब्रूयादयातयामा हि देवानां प्रजापतिरिति छन्दासि
 देवेभ्योऽपाक्रामन् न वोऽभागानि हव्यं वक्ष्याम इति तेभ्य
 एतच्चतुरवत्तमधारयन् पुरोऽनुवाक्यायै याज्यायै देवतायै
 वषट्काराय यच्चतुरवत्तं जुहोति छन्दास्येव तत् प्रीणाति तान्यस्य
 प्रीतानि देवेभ्यो हव्यं वहन्त्यङ्गिरसो वा इत उत्तमाः सुवर्गं
 लोकमायन् तदृषयो यज्ञवास्त्वभ्यवायन् ते – [] 15

2.6.3.2 - Padam

इति । ब्रूयात् । अयातयामेत्ययात – यामा । हि । देवानाम् ।
 प्रजापतिरिति प्राजा – पतिः । इति । छन्दासि । देवेभ्यः । अपेति ।
 अक्रामन् । न । वः । अभागानि । हव्यम् । वक्ष्यामः । इति ।
 तेभ्यः । एतत् । चतुरवत्तमिति चतुः – अवत्तम् । आधारयन् ।
 पुरोऽनुवाक्याया इति पुरः – अनुवाक्यायै । याज्यायै । देवतायै ।
 वषट्कारायेति वषट् – काराय । यत् ।
 चतुरवत्तमिति चतुः – अवत्तम् । जुहोति । छन्दासि । एव । तत् ।

प्री॒णा॒ति॒ । ता॒नि॒ । अ॒स्य॒ । प्री॒ता॒नि॒ । दे॒वे॒भ्यः॑ । ह॒व्य॒म् । व॒ह॒न्ति॑ ।
 अ॒ङ्गि॒र॒सः॑ । वै । इ॒तः॑ । उ॒त्त॒मा इ॒त्यु॒त् – त॒माः॑ । सु॒व॒र्ग॒मि॒ति॑
 सु॒वः॑ – ग॒म् । लो॒क॒म् । आ॒य॒न् । तत् । ऋ॒ष॒यः॑ । य॒ज्ञ॒वा॒स्त्वि॒ति॑
 य॒ज्ञ – वा॒स्तु॑ । अ॒भ्य॒वा॒य॒न्नि॒त्य॒भि – अ॒वा॒य॒न् । ते । 15 (50)

2.6.3.3

ऽप॒श्य॒न् पु॒रो॒डा॒शं॑ कूर्मं॑ भू॒तम्॑ सर्प॒न्तं॑ तम॒ब्रु॒व॒न्नि॒न्द्रा॒य ध्रि॒य॒स्व
 बृ॒ह॒स्प॒त॒ये ध्रि॒य॒स्व वि॒श्वे॑भ्यो॑ दे॒वे॒भ्यो॑ ध्रि॒य॒स्वे॒ति॑ स ना॒ध्रि॒य॒त
 तम॒ब्रु॒व॒न् अ॒ग्न॒ये॑ ध्रि॒य॒स्वे॒ति॑ सो॒ऽग्न॒ये॑ऽध्रि॒य॒त यदा॒ग्ने॒यो – ऽष्टा॑क॒पालो॑ –
 ऽमा॒वा॒स्या॒यां च॑ पौ॒र्ण॒मा॒स्यां चा॑च्यु॒तो भ॒वति॑ सु॒व॒र्ग॒स्य॑
 लो॒क॒स्या॒भि॒जि॒त्यै॑ तम॒ब्रु॒व॒न् कथा॑ऽहा॒स्था इ॒त्य॒नु॒पा॒क्तो॑
 ऽभू॒व॒मि॒त्य॒ब्र॒वी॒द् – यथा॑ऽक्षो॑ऽनु॒पा॒क्तो – [] 16

2.6.3.3 - Padam

अ॒प॒श्य॒न् । पु॒रो॒डा॒शम्॑ । कूर्॒मम्॑ । भू॒तम्॑ । सर्प॒न्तम्॑ । तम् ।
 अ॒ब्रु॒व॒न् । इ॒न्द्रा॒य॑ । ध्रि॒य॒स्व । बृ॒ह॒स्प॒त॒ये॑ । ध्रि॒य॒स्व । वि॒श्वे॑भ्यः॑ ।
 दे॒वे॒भ्यः॑ । ध्रि॒य॒स्व । इ॒ति॑ । सः । न । अ॒ध्रि॒य॒त॑ । तम् । अ॒ब्रु॒व॒न् ।
 अ॒ग्न॒ये॑ । ध्रि॒य॒स्व । इ॒ति॑ । सः । अ॒ग्न॒ये॑ । अ॒ध्रि॒य॒त॑ । यत् ।

आग्नेयः । अष्टाकपाल इत्यष्टा – कपालः ।
 अमावास्यायामित्यमा – वास्यायाम् । च । पौर्णमास्यामिति
 पौर्ण – मास्याम् । च । अच्युतः । भवति । सुवर्गस्येति
 सुवः – गस्य । लोकस्य । अभिजित्या इत्यभि – जित्यै । तम् ।
 अब्रुवन् । कथा । अहास्थाः । इति । अनुपाक्त इत्यनुप – अक्तः ।
 अभूवम् । इति । अब्रवीत् । यथा । अक्षः ।
 अनुपाक्त इत्यनुप – अक्तः । 16 (50)

2.6.3.4

ऽवाच्छत्येवमवा ऽऽरमित्युपरिष्ठा-दभ्यज्याधस्ता-दुपानक्ति सुवर्गस्य
 लोकस्य समष्ट्यै सर्वाणि कपालान्यभि प्रथयति तावतः
 पुरोडाशानमुष्मिन् लोकेऽभि जयति यो विदग्धः स नैर्ऋतो
 योऽशृतः स रौद्रो यः शृतः स सदेवस्तस्मादविदहता शृतंकृत्यः
 सदेवत्वाय भस्मनाऽभि वासयति तस्मान्माँ सेनास्थि छन्नं
 वैदेनाभि वासयति तस्मात् – [] 17

2.6.3.4 - Padam

अवा॑र्च्छ॑तीत्यव॑ - ऋ॑च्छति । ए॒वम् । अ॒वेति॑ । आ॒रम् । इति॑ ।
उपरि॑ष्ठात् । अ॒भ्यज्ये॑त्यभि - अ॒ज्य । अध॑स्तात् । उपेति॑ । अ॒नक्ति॑ ।
सुव॑र्गस्येति॑ सुवः - ग॒स्य । लो॒कस्य॑ । स॒मष्व्या॑ इति सं-अ॒ष्व्यै ।
सर्वा॑णि । क॒पाला॑नि । अ॒भीति॑ । प्रथ॑यति । ताव॑तः । पु॒रोडा॑शान् ।
अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । अ॒भीति॑ । ज॒यति॑ । यः । वि॒दग्ध॑ इति
वि - द॒ग्धः । सः । नैर्ऋ॑त इति नैः-ऋ॑तः । यः । अ॒शृतः॑ । सः ।
रौ॒द्रः । यः । शृ॑तः । सः । स॒देव॑ इति स - दे॒वः । तस्मा॑त् ।
अ॒विद॑हतेत्यवि॑ - द॒हता॑ । शृ॑तं कृत्य इति शृ॑तं - कृ॒त्यः ।
स॒देव॑त्वायेति॑ स॒देव॑ - त्वाय॑ । भ॒स्मना॑ । अ॒भीति॑ । वा॒सय॑ति ।
तस्मा॑त् । मा॒सेन॑ । आ॒स्थि॑ । छ॒न्नम् । वे॒देन॑ । अ॒भीति॑ ।
वा॒सय॑ति । तस्मा॑त् । 17 (50)

2.6.3.5

केशैः॑ शिरः॑ छ॒न्नं प्र॑च्युतं वा ए॒तद॒स्मान् लो॒काद॑गतं दे॒वलो॒कं
य॑च्छृ॒तं ह॒विर॑नभिघारित-मभिघार्योद्-वा॒सय॑ति दे॒वत्रै॑वैनद्-ग॒मय॑ति

यद्येकं कपालं नश्येदेको मासः सँवथ्सरस्यानवेतः स्यादथ
यजमानः प्रमीयेत यद् द्वे नश्येतां द्वौ मासौ सँवथ्सरस्यानवेतौ
स्यातामथ यजमानः प्रमीयेत सङ्ख्यायोद्-वासयति
यजमानस्य - [] 18

2.6.3.5 - Padam

केशैः । शिरः । छन्नम् । प्रच्युतमिति प्र - च्युतम् । वै । एतत् ।
अस्मात् । लोकात् । अगतम् । देवलोकमिति देव - लोकम् । यत् ।
शृतम् । हविः । अनभिघारितमित्यनभि - घारितम् ।
अभिघार्येत्यभि - घार्य । उदिति । वासयति । देवत्रेति देव - त्रा ।
एव । एनत् । गमयति । यदि । एकम् । कपालम् । नश्येत् । एकः ।
मासः । सँवथ्सरस्येति सं - वथ्सरस्य । अनवेत इत्यनव - इतः ।
स्यात् । अथ । यजमानः । प्रेति । मीयेत । यत् । द्वे इति ।
नश्येताम् । द्वौ । मासौ । सँवथ्सरस्येति सं - वथ्सरस्य ।
अनवेतावित्यनव - इतौ । स्याताम् । अथ । यजमानः । प्रेति ।
मीयेत । संख्यायेति सं - ख्याय । उदिति । वासयति ।

यजमानस्य । 18 (50)

2.6.3.6

गोपी॑थाय॒ यदि॑ न॒श्ये॑दा॒श्विनं॑ द्वि॒कपालं॑ निर्व॑पेद् द्यावा॑पृथि॒व्य-
मे॒क॒कपाल॑म॒श्विनौ॑ वै दे॒वानां॑ भिष॒जौ ताभ्या॑मे॒वास्मै॑ भेष॒जं करोति॑
द्यावा॑पृथि॒व्य एक॑कपालो भवत्य॒नयोर्वा॑ ए॒तन्न॑श्यति॒ यन्न॑श्य-
त्य॒नयो॑रे॒वैनद्-विन्दति॑ प्रति॒ष्ठित्यै॑ । 19

2.6.3.6 - Padam

गोपी॑थाय॒ । यदि॑ । न॒श्येत् । आ॒श्विनम् । द्वि॒कपाल॑मिति॒
द्वि - क॒पालम् । निरिति॑ । व॒पेत् । द्यावा॑पृथि॒व्यमिति॑
द्यावा - पृथि॒व्यम् । एक॑कपाल॒मित्येक॑-कपालम् । अ॒श्विनौ॑ । वै ।
दे॒वानाम् । भिष॒जौ । ताभ्याम् । ए॒व । अ॒स्मै । भेष॒जम् । करोति॑ ।
द्यावा॑पृथि॒व्य इति॑ द्यावा - पृथि॒व्यः । एक॑कपाल॒ इत्येक॑-कपालः ।
भवति॑ । अ॒नयोः॑ । वै । ए॒तत् । न॒श्यति॑ । यत् । न॒श्यति॑ । अ॒नयोः॑ ।
ए॒व । ए॒नत् । वि॒न्दति॑ । प्रति॒ष्ठित्या॑ इति॒ प्रति - स्थि॒त्यै । 19 (32)

(प्रजा॑पत्यं - ते - ऽक्षो॑ऽनु॒पाक्तो - वेदे॑नाभि॒ वास॑यति॒ तस्माद् -
यज॑मानस्य - द्वात्रिं॑श्च) (A3)

2.6.4.1

देवस्य॑ त्वा॒ सवि॑तुः॒ प्र॒सव॑ इति॒ स्फ्य॑मा॒ दत्ते॑ प्र॒सूत्या॑ अ॒श्विनो॑
 बा॒हुभ्या॑मित्याहा-श्विनो॑ हि दे॒वाना॑मध्व॒र्यू आस्तां॑ पू॒ष्णो
 हस्ता॑भ्यामित्याह॒ यत्यै॑ श॒तभृ॑ष्टिरसि॒ वान॑स्पत्यो॒ द्विष॑तो॒ वध॑ इत्याह
 वज्र॑मेव॒ तत् स॑श्यति॒ भ्रातृ॑व्याय॒ प्रहरि॑ष्यन्थ् स्तम्ब॒ यजु॑
 ह॑रत्येता॒वती॑ वै पृथि॒वी या॑वती॒ वेदि॑स्तस्या॒ एता॑वत॒ एव
 भ्रातृ॑व्यं॒ निर्भ॑जति - [] 20

2.6.4.1 - Padam

देवस्य॑ । त्वा॒ । सवि॑तुः । प्र॒सव॑ इति॒ प्र - सवे॑ । इति॑ । स्फ्य॑म् ।
 एति॑ । दत्ते॑ । प्र॒सूत्या॑ इति॒ प्र - सू॒त्यै । अ॒श्विनोः॑ ।
 बा॒हुभ्या॑मिति॒ बा॒हु-भ्या॑म् । इति॑ । आ॒ह । अ॒श्विनो॑ । हि । दे॒वाना॑म् ।
 अ॒ध्वर्यू॑ इति॑ । आस्ता॑म् । पू॒ष्णः । हस्ता॑भ्याम् । इति॑ । आ॒ह ।
 यत्यै॑ । श॒तभृ॑ष्टिरिति॒ शत॑ - भृ॒ष्टिः । अ॒सि । वान॑स्पत्यः । द्विष॑तः ।
 वधः॑ । इति॑ । आ॒ह । वज्र॑म् । ए॒व । तत् । समि॑ति । श्य॑ति ।
 भ्रातृ॑व्याय । प्र॒हरि॑ष्यन्निति॒ प्र - हरि॑ष्यन् । स्त॒म्बय॑जुरिति॒
 स्त॒म्ब - यजुः॑ । ह॑रति । एता॑वती । वै । पृथि॒वी । या॑वती । वेदिः॑ ।

तस्याः॑ । ए॒ता॒व॒तः॑ । ए॒व । भ्रा॒तृ॒व्य॒म् । नि॒रि॒ति॑ । भ॒ज॒ति॑ । 20 (50)

2.6.4.2

तस्मा॑न्ना॒भा॒गं॑ नि॒र्भ॒ज॒न्ति॑ त्रि॒र्हर॑ति त्रय॑ इ॒मे लो॒का ए॒भ्य ए॒वैनं॑
लो॒के॒भ्यो॑ नि॒र्भ॒ज॒ति॑ तू॒ष्णीं॑ च॒तु॒र्थम्॑ ह॒रत्य॑प॒रि॒मि॒ता॒दे॒वैनं॑
नि॒र्भ॒ज॒त्यु॒द्ध॒न्ति॑ य॒दे॒वा॒स्या॑ अ॒मे॒ध्यं॑ तद॒प ह॑न्त्यु॒द्ध॒न्ति॑ तस्मा॑दो॒ष॒धयः॑
प॒रा भ॑वन्ति मू॒लं छि॑नन्ति भ्रा॒तृ॒व्य॒स्यै॒व मू॒लं छि॑नन्ति
पि॒तृ॒दे॒व॒त्याऽति॑खा॒ते॒यतीं॑ ख॒न॒ति॑ प्र॒जा॒प॒ति॒ना - [] 21

2.6.4.2 - Padam

तस्मा॑त् । न । अ॒भा॒गम् । नि॒रि॒ति॑ । भ॒ज॒न्ति॑ । त्रिः॑ । ह॒र॒ति॑ । त्रयः॑ ।
इ॒मे । लो॒काः । ए॒भ्यः । ए॒व । ए॒नम् । लो॒के॒भ्यः । नि॒रि॒ति॑ ।
भ॒ज॒ति॑ । तू॒ष्णी॑म् । च॒तु॒र्थम्॑ । ह॒र॒ति॑ । अ॒प॒रि॒मि॒ता॒दि॒त्य॒प॒रि॒मि॒ता॒त् ।
ए॒व । ए॒नम् । नि॒रि॒ति॑ । भ॒ज॒ति॑ । उ॒दि॒ति॑ । ह॒न्ति॑ । यत् । ए॒व ।
अ॒स्याः । अ॒मे॒ध्यम् । तत् । अ॒पे॒ति॑ । ह॒न्ति॑ । उ॒दि॒ति॑ । ह॒न्ति॑ ।
तस्मा॑त् । ओ॒ष॒धयः॑ । प॒रे॒ति॑ । भ॒व॒न्ति॑ । मू॒लम् । छि॑नन्ति ।
भ्रा॒तृ॒व्य॒स्य॑ । ए॒व । मू॒लम् । छि॑नन्ति । पि॒तृ॒दे॒व॒त्ये॒ति॑ पि॒तृ - दे॒व॒त्या॑ ।
अ॒ति॒खा॒ते॒त्य॒ति॑ - खा॒ता । इ॒य॒ती॑म् । ख॒न॒ति॑ ।

प्रजापतिनेति प्रजा – पतिना । 21 (50)

2.6.4.3

यज्ञमुखेन संमितामा प्रतिष्ठायै खनति यजमानमेव प्रतिष्ठां गमयति
दक्षिणतो वर्षीयसीं करोति देवयजनस्यैव रूपमकः पुरीषवतीं करोति
प्रजावै पशवः पुरीषं प्रजयैवैनं पशुभिः पुरीषवन्तं करोत्युत्तरं परिग्राहं
परि गृह्णात्येतावती वै पृथिवी यावती वेदिस्तस्या एतावत् एव भ्रातृव्यं
निर्भज्याऽऽत्मन उत्तरं परिग्राहं परिगृह्णाति क्रूरिमव वा - [] 22

2.6.4.3 - Padam

यज्ञमुखेनेति यज्ञ – मुखेन । संमितामिति सं – मिताम् । एति ।
प्रतिष्ठाया इति प्रति – स्थायै ॥ खनति । यजमानम् । एव ।
प्रतिष्ठामिति प्रति – स्थाम् । गमयति । दक्षिणतः । वर्षीयसीम् ।
करोति । देवयजनस्येति देव – यजनस्य । एव । रूपम् । अकः ।
पुरीषवतीमिति पुरीष – वतीम् । करोति । प्रजेति प्र – जा । वै ।
पशवः । पुरीषम् । प्रजयेति प्र – जया ॥ एव । एनम् । पशुभिरिति
पशु – भिः । पुरीषवन्तमिति पुरीष – वन्तम् । करोति ।

उत्तरमित्युत् – तरम् । परिग्राहमिति परि-ग्राहम् । परीति । गृह्णाति ।
 एतावती । वै । पृथिवी । यावती । वेदिः । तस्याः । एतावतः । एव ।
 भ्रातृव्यम् । निर्भज्येति निः – भज्य । आत्मने ।
 उत्तरमित्युत् – तरम् । परिग्राहमिति परि-ग्राहम् । परीति । गृह्णाति ।
 क्रूरम् । इव । वै । 22 (50)

2.6.4.4

एतत् करोति यद्वेदिं करोति धा असि स्वधा असीति योयुष्यते
 शान्त्यै प्रोक्षणीरा सादयत्यापो वै रक्षोघ्नी रक्षसामपहत्यै
 स्फ्यस्यवर्त्मन्थ सादयति यज्ञस्य सन्तत्यैयं द्विष्यात्
 तंध्यायेच्छुचैवैनमर्पयति । 23

2.6.4.4 - Padam

एतत् । करोति । यत् । वेदिम् । करोति । धाः । असि । स्वधेति
 स्व – धा । असि । इति । योयुष्यते । शान्त्यै । प्रोक्षणीरिति
 प्र – उक्षणीः । एति । सादयति । आपः । वै । रक्षोघ्नीरिति
 रक्षः – घ्नीः । रक्षसाम् । अपहत्या इत्यप – हत्यै । स्फ्यस्य ।

व॒र्त्मन् । सा॒द॒य॒ति । य॒ज्ञ॒स्य॑ । सं॒त॒त्या॑ इति॒ सं – त॒त्यै॑ । यम् ।

द्वि॒ष्यात् । तम् । ध्या॒येत् । शु॒चा॑ । ए॒व । ए॒नम् । अ॒र्प॒य॒ति । 23 (33)

(भ॒ज॒ति – प्र॒जा॒प॒ति॒ने – व॒ वै – त्र॒य॒स्त्रि॒ंश॒च्च) (A4)

2.6.5.1

ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒नो॑ वदन्त्यद्भि-ह॒वी॒षि॑ प्रौक्षीः के॒नाप॑ इति॒ ब्र॒ह्म॒णे॒ति॑
ब्रू॒या॒द॒द्भि-ह्वी॑ व ह॒वी॒षि॑ प्रो॒क्ष॒ति॒ ब्र॒ह्म॒णा॒ऽप॒ इ॒ध्मा॒ब॒र्हिः॑ प्रो॒क्ष॒ति॒
मे॒ध्य॒मे॒वै॒नत्॑ करोति॒ वेदिं॑ प्रो॒क्ष॒त्यृ॒क्षा॑ वा ए॒षा॒ऽलो॒म॒का॒ऽमे॒ध्या॑
यद्-वे॒दि॒र्मे॒ध्या-मे॒वै॒नां॑ करोति॒ दि॒वे॒ त्वा॒ऽन्त॒रि॒क्षाय॑ त्वा पृथि॒व्यै॑ त्वेति॒

ब॒र्हि॒रा॒साद्य॑ प्रो – [] 24

2.6.5.1 - Padam

ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒न इति॑ ब्र॒ह्म – वा॒दि॒नः॑ । वद॒न्ति॑ । अ॒द्भिरि॒त्यत् – भिः॑ ।
ह॒वी॒षि॑ । प्रेति॑ । औ॒क्षीः॑ । के॒न । अ॒पः॑ । इति॑ । ब्र॒ह्म॒णा॑ । इति॑ ।
ब्रू॒यात् । अ॒द्भिरि॒त्यत् – भिः॑ । हि॑ । ए॒व । ह॒वी॒षि॑ । प्रो॒क्ष॒तीति॑
प्र – उ॒क्षति॑ । ब्र॒ह्म॒णा॑ । अ॒पः॑ । इ॒ध्मा॒ब॒र्हि॒रि॒ती॒ध्मा – ब॒र्हिः॑ ।
प्रेति॑ । उ॒क्षति॑ । मे॒ध्यम्॑ । ए॒व । ए॒नत्॑ । करोति॑ । वेदि॑म् । प्रेति॑ ।

उ॒क्ष॒ति॑ । ऋ॒क्षा॑ । वै । ए॒षा॑ । अ॒लो॒म॒का॑ ॥ अ॒मे॒ध्या॑ । यत् । वे॒दिः॑ ।
 मे॒ध्या॑म् । ए॒व । ए॒ना॒म् । क॒रो॒ति॑ । दि॒वे॑ । त्वा । अ॒न्त॒रि॒क्षाय॑ । त्वा ।
 पृ॒थि॒व्यै॑ । त्वा । इति॑ । ब॒र्हिः॑ । आ॒साद्ये॑त्या ॥ – साद्य॑ ।
 प्रेति॑ । 24 (50)

2.6.5.2

–क्ष॑त्येभ्य ए॒वैन॑ल्लो॒केभ्यः॑ प्रो॒क्ष॑ति कू॒रमि॑व वा ए॒तत् क॑रोति यत्
 ख॑न॒त्यपो॑ नि॒नय॑ति शान्त्यै॑ पु॒रस्ता॑त् प्र॒स्तरं॑ गृ॒ह्णा॑ति मु॒ख्यमे॒वैनं॑
 क॑रोती॒यन्तं॑ गृ॒ह्णा॑ति प्र॒जाप॑तिना य॒ज्ञमु॒खेन॑ सं॒मितं॑ ब॒र्हिः स्तृ॑णाति
 प्र॒जा वै ब॒र्हिः पृ॑थि॒वी वे॒दिः प्र॒जा ए॒व पृ॑थि॒व्यां प्रति॑
 ष्टा॒पय॑त्य॒नति॑दृ॒श्नञ्च॑ स्तृ॒णाति॑ प्र॒जयै॒वैनं॑ प॒शुभि॑र॒नति॑दृ॒श्नं क॑रो – [] 25

2.6.5.2 - Padam

उ॒क्ष॒ति॑ । ए॒भ्यः॑ । ए॒व । ए॒नत् । लो॒केभ्यः॑ । प्रेति॑ । उ॒क्ष॒ति॑ । कू॒रम् ।
 इ॒व । वै । ए॒तत् । क॒रो॒ति॑ । यत् । ख॑न॒ति । अ॒पः । नी॒ति । न॒यति॑ ।
 शान्त्यै॑ ॥ पु॒रस्ता॑त् । प्र॒स्तर॑मि॒ति प्र – स्तर॑म् । गृ॒ह्णा॑ति । मु॒ख्यम् ।
 ए॒व । ए॒नम् । क॒रो॒ति॑ । इ॒यन्त॑म् । गृ॒ह्णा॑ति । प्र॒जाप॑तिनेति॑
 प्र॒जा – प॑तिना । य॒ज्ञमु॒खेने॑ति य॒ज्ञ – मु॒खेन॑ । सं॒मित॑मि॒ति

सं - मितम् । बर्हिः । स्तृणाति । प्रजा इति प्र - जाः । वै ।
 बर्हिः । पृथिवी । वेदिः । प्रजा इति प्र - जाः । एव । पृथिव्याम् ।
 प्रतीति । स्थापयति । अनतिदृशनमित्यनति - दृशनम् । स्तृणाति ।
 प्रजयेति प्र - जया । एव । एनम् । पशुभिरिति पशु - भिः ।
 अनतिदृशनमित्यनति - दृशनम् । करोति । 25 (50)

2.6.5.3

-त्युत्तरं बर्हिषः प्रस्तरं सादयति प्रजा वै बर्हि र्यजमानः
 प्रस्तरोयजमान-मेवायजमाना-दुत्तरं करोति तस्माद्-
 यजमानोऽयजमानादुत्तरोऽन्तर्दधाति व्यावृत्त्या अनक्ति हविष्कृतमेवैनं
 सुवर्गं लोकं गमयति त्रेधाऽनक्ति त्रय इमे लोका एभ्य एवैनं
 लोकेभ्योऽनक्ति न प्रति शृणातियत् प्रतिशृणीयादनूर्ध्वं भावुकं
 यजमानस्य स्यादुपरीव प्र हर - [] 26

2.6.5.3 - Padam

उत्तरमित्युत् - तरम् । बर्हिषः । प्रस्तरमिति प्र - स्तरम् ।
 सादयति । प्रजा इति प्र - जाः । वै । बर्हिः । यजमानः ।
 प्रस्तर इति प्र - स्तरः । यजमानम् । एव । अयजमानात् ।

उत्तरमित्युत् – तरम् । करोति । तस्मात् । यजमानः । अयजमानात् ।
 उत्तर इत्युत् – तरः । अन्तः । दधाति । व्यावृत्त्या इति वि-आवृत्त्यै ।
 अनक्ति । हविष्कृतमिति हविः – कृतम् । एव । एनम् । सुवर्गमिति
 सुवः – गम् । लोकम् । गमयति । त्रेधा । अनक्ति । त्रयः । इमे ।
 लोकाः । एभ्यः । एव । एनम् । लोकेभ्यः । अनक्ति । न । प्रतीति ।
 शृणाति । यत् । प्रतिशृणीयादिति प्रति – शृणीयात् ।
 अनूर्ध्वं भावुकमित्यनूर्ध्वं-भावुकम् । यजमानस्य । स्यात् । उपरि ।
 इव । प्रेति । हरति । 26 (50)

2.6.5.4

-त्युपरीव हि सुवर्गो लोको नियच्छति वृष्टिमेवास्मै नियच्छति
 नात्यग्रं प्र हरेद्यदत्यग्रं प्रहरेद-त्यासारिण्यध्वर्यो-र्नाशुका स्यान्न
 पुरस्तात् प्रत्यस्येद्यत् पुरस्तात् प्रत्यस्येथ् सुवर्गाल्लोकाद्-यजमानं
 प्रति नुदेत् प्राञ्चं प्रहरति यजमानमेव सुवर्गं लोकं गमयति न
 विष्वञ्चं वि युयाद्-यद्-विष्वञ्चं वियुयाथ् – [] 27

2.6.5.4 - Padam

उपरि॑ । इ॒व । हि॑ । सु॒वर्ग॑ इति॑ सुवः॑ – गः॑ । लो॒कः॑ । नी॒ति॑ ।
य॒च्छति॑ । वृ॒ष्टि॑म् । ए॒व । अ॒स्मै॑ । नी॒ति॑ । य॒च्छति॑ । न ।
अत्य॑ग्र॒मित्यति॑ – अ॒ग्रम् । प्रेति॑ । ह॒रेत् । यत् ।
अत्य॑ग्र॒मित्यति॑ – अ॒ग्रम् । प्र॒हरे॑दिति॑ प्र – ह॒रेत् ।
अत्या॑सारिणी॒त्यति॑ – आ॒सारिणी॑ । अ॒ध्वर्योः॑ । नाशु॑का । स्यात् । न ।
पु॒रस्ता॑त् । प्र॒तीति॑ । अ॒स्येत् । यत् । पु॒रस्ता॑त् । प्र॒त्यस्ये॑दिति॑
प्रति॑ – अ॒स्येत् । सु॒वर्गा॑दिति॑ सुवः॑ – गात् । लो॒कात् । यज॑मानम् ।
प्र॒तीति॑ । नु॒देत् । प्राञ्च॑म् । प्रेति॑ । ह॒रति॑ । यज॑मानम् । ए॒व ।
सु॒वर्ग॑मिति॑ सुवः॑ – गम् । लो॒कम् । ग॒मयति॑ । न । वि॒ष्वञ्च॑म् ।
वी॒ति॑ । यु॒यात् । यत् । वि॒ष्वञ्च॑म् ।
वि॒युया॑दिति॑ वि॒युयात् । 27 (50)

2.6.5.5

स्त्र्य॑स्य जा॒येतो॒र्ध्वमु॒द्यौ॑र्ध्वमि॒व हि पु॒ंसः पु॒माने॒वास्य॑ जा॒यते॑
यथ् स्फ्ये॑न॒ वोप॑वेषेण॒ वा यो॒युप्ये॑त् स्तृति॑रे॒वास्य॑ सा ह॒स्तेन॑ यो॒युप्ये॑ते
यज॑मानस्य गोपी॒थाय॑ ब्रह्म॒वादि॑नो॒ वद॑न्ति किं॒ यज्ञ॑स्य॒ यज॑मान॒ इति॑

प्र॒स्तर॑ इति॒ तस्य॑ क्व॒ सु॒वर्गो॑ लो॒क इत्या॑हवनीय॒ इति॑ ब्रूयाद्यत्
 प्र॒स्तर॑माहवनीये॑ प्र॒हरति॑ यज॒मानमे॒व – [] 28

2.6.5.5 - Padam

स्त्री॑ । अस्य॑ । जा॒येत॑ । ऊ॒र्ध्वम् । उ॒दिति॑ । यौ॒ति । ऊ॒र्ध्वम् । इ॒व ।
 हि । पु॒ंसः । पु॒मान् । ए॒व । अस्य॑ । जा॒यते॑ । यत् । स्फ्ये॑न ।
 वा । उप॒वेषे॑णेत्युप-वेषे॑ण । वा । यो॒युप्ये॑त । स्तृ॒तिः । ए॒व । अस्य॑ ।
 सा । ह॒स्तेन॑ । यो॒युप्ये॑ते । यज॒मानस्य॑ । गो॒पीथाय॑ । ब्र॒ह्मवा॑दिन॒ इति॑
 ब्र॒ह्म – वा॑दिनः । वद॒न्ति । किम् । य॒ज्ञस्य॑ । यज॒मानः । इति॑ ।
 प्र॒स्तर॑ इति॒ प्र-स्तरः॑ । इति॑ । तस्य॑ । क्व । सु॒वर्ग इति॑ सु॒वः- गः ।
 लो॒कः । इति॑ । आ॒हवनीय॑ इत्या॑ – ह॒वनीयः॑ । इति॑ । ब्रू॒यात् । यत् ।
 प्र॒स्तर॑मिति॒ प्र – स्तर॑म् । आ॒हवनीय॑ इत्या॑ – ह॒वनीये॑ ।
 प्र॒हर॑तीति॒ प्र – हर॑ति । यज॒मानम् । ए॒व । 28 (50)

2.6.5.6

सु॒वर्गं लो॒कं ग॑मयति॒ वि वा ए॒तद्-यज॑मानो लि॒शते॑ यत् प्र॒स्तरं॑
 यो॒युप्यन्ते॑ ब॒र्हि॒रनु॑ प्र॒हरति॑ शान्त्या॑ अ॒नार॑म्भण॒ इव॑ वा ए॒तर्ह्य॑ध्व॒र्युः
 स ई॒श्वरो॑ वे॒पनो॑ भ॒वितो॑र्धु॒वा ऽसी॑ती॒माम॑भि मृ॒शती॑यं वै ध्रु॒वाऽस्या॑मे॒व

प्रति॑ति॒ष्ठति॑ न वे॒पनो॑ भव॒त्यगा॑(३)न॒ग्नीदि॑त्याह॒ यद्ब्रू॑याद्-ग॒न्नग्नि॑रित्य॒
 () -ग्ना॑वग्निं॒ गम॑येन्नि॒ र्यज॑मानः सु॒वर्गा॑ल्लो॒काद्-भजे॑दग॒न्नित्ये॑व
 ब्रू॑याद्-यज॑मानमे॒व सु॒वर्गं॑ लो॒कं ग॑मयति । 29

2.6.5.6 - Padam

सु॒वर्ग॑मिति॒ सुवः॑ - गम् । लो॒कम् । ग॑मयति । वी॒ति । वै । ए॒तत् ।
 यज॑मानः । लि॒शते॑ । यत् । प्र॒स्तर॑मिति॒ प्र - स्तर॑म् । यो॒युप्य॑न्ते॑ ।
 ब॒र्हिः । अनु॑ । प्रेति॑ । ह॒रति॑ । शा॒न्त्यै॑ । अ॒नारं॑भण
 इत्य॑ना - रं॒भणः॑ । इ॒व । वै । ए॒तर्हि॑ । अ॒ध्वर्युः॑ । सः । ई॒श्वरः॑ ।
 वे॒पनः॑ । भवि॑तोः । ध्रु॒वा । अ॒सि । इति॑ । इ॒माम् । अ॒भीति॑ ।
 मृ॒शति॑ । इ॒यम् । वै । ध्रु॒वा । अ॒स्याम् । ए॒व । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । न ।
 वे॒पनः॑ । भव॑ति । अ॒गा(३)न् । अ॒ग्नीदि॑त्यग्नि - इत् । इति॑ । आ॒ह ।
 यत् । ब्रू॑यात् । अ॒गन् । अ॒ग्निः । इति॑ () । अ॒ग्नौ ।
 अ॒ग्निम् । ग॑मयेत् । नि॒रिति॑ । यज॑मानम् । सु॒वर्गा॑दिति॒ सुवः॑-गात् ।
 लो॒कात् । भजे॑त् । अ॒गन् । इति॑ । ए॒व । ब्रू॑यात् । यज॑मानम् । ए॒व ।
 सु॒वर्ग॑मिति॒ सुवः॑ - गम् । लो॒कम् । ग॑मयति । 29 (67)

(आसाद्य प्रा – नतिदृशनं करोति – हरति – वियुयाद् –
यजमानमेवा-ऽग्निरिति – सप्तदश च) (A5)

2.6.6.1

अग्नेस्त्रयो ज्यायाँसो भ्रातर आसन् ते देवेभ्यो हव्यं वहन्तः
प्रामीयन्त सौऽग्निरभिभेदित्थं वाव स्य आर्तिमाऽरिष्यतीति स
निलायत सौऽपः प्राविशत् तं देवताः प्रैषमैच्छन् तं मथस्यः प्राब्रवीत्
तमशपद्धियाधिया त्वा वध्यासुर्यो मा प्रावोच इति तस्मान्मथस्यं
धियाधिया घ्नन्ति शप्तो – [] 30

2.6.6.1 - Padam

अग्नेः । त्रयः । ज्यायाँसः । भ्रातरः । आसन् । ते । देवेभ्यः ।
हव्यम् । वहन्तः । प्रेति । अमीयन्त । सः । अग्निः । अभिभेत् ।
इत्थम् । वाव । स्यः । आर्तिम् । एति । अरिष्यति । इति । सः ।
निलायत । सः । अपः । प्रेति । अविशत् । तम् । देवताः ।
प्रैषमिति प्र – एषम् । ऐच्छन् । तम् । मथस्यः । प्रेति । अब्रवीत् ।
तम् । अशपत् । धियाधियेति धिया-धिया । त्वा । वध्यासुः । यः ।
मा । प्रेति । अवोचः । इति । तस्मात् । मथस्यम् ।

धिया॒धिये॑ति॒ धिया॒ – धिया॒ । घ्नन्ति॑ । श॒प्तः॑ । 30 (50)

2.6.6.2

हि॑ तमन्व॒विन्दन्॑ तम॒ ब्रुव॑न्नुप॒ न आ॑ वर्त॒स्व ह॒व्यं नो॑ व॒हेति॑
 सोऽब्र॑वीद्व॒रं वृ॒णै य॒देव॑ गृ॒हीत॑स्याहु॒तस्य॑ ब॒हिः परि॑धि॒ स्कन्दा॑त् तन्मे
 भ्रातृ॑णां भा॒गधे॑यम॒सदिति॑ तस्मा॒द्यद् गृ॒हीत॑स्याहु॒तस्य॑ ब॒हिः परि॑धि
 स्कन्दा॑ति॒ तेषां॑ तद्-भा॒गधे॑यं॒ ताने॒व तेन॑ प्रीणाति॒ परि॒धीन् परि॑ दधाति॒
 रक्ष॑साम॒पह॑त्यै स॒ स्पर्श॑यति – [] 31

2.6.6.2 - Padam

हि॑ । तम् । अन्विति॑ । अ॒विन्द॑न् । तम् । अ॒ब्रुव॑न् । उपेति॑ । नः ।
 एति॑ । वर्त॒स्व । ह॒व्यम् । नः । वह॑ । इति॑ । सः । अ॒ब्रवी॑त् । व॒रम् ।
 वृ॒णै । यत् । ए॒व । गृ॒हीत॑स्य । अ॒हुत॑स्य । ब॒हिः परि॑धीति
 ब॒हिः – परि॑धि । स्कन्दा॑त् । तत् । मे॒ । भ्रातृ॑णाम् ।
 भा॒गधे॑यमिति॑ भा॒ग – धे॑यम् । अ॒सत् । इति॑ । तस्मा॑त् । यत् ।
 गृ॒हीत॑स्य । अ॒हुत॑स्य । ब॒हिः परि॑धीति॒ ब॒हिः – परि॑धि । स्कन्दा॑ति ।
 तेषा॑म् । तत् । भा॒गधे॑यमिति॑ भा॒ग – धे॑यम् । तान् । ए॒व । तेन॑ ।
 प्रीणा॑ति । परि॒धीनि॑ति॒ परि – धी॑न् । परि॑ति । दधा॑ति । रक्ष॑साम् ।

अपहत्या॑ इत्यप॑ – ह॒त्यै॑ । समि॑ति । स्पर्॒श॒यति॑ । 31 (50)

2.6.6.3

रक्ष॑साम॒नन्व॑व॒चारा॑य न पु॒रस्ता॑त् परि॑ दधा॒त्यादि॑त्यो ह्ये॒वोद्यन्॑ पु॒रस्ता॑द्-
रक्षा॑ꣳस्यप॒हन्त्यूर्ध्वे॑ समि॑धावा दधा॒त्युपरि॑ष्ठादे॒व रक्षा॑ꣳस्यप॑ हन्ति
यजु॑षाऽन्यां॑ तू॒ष्णीम॒न्यां मिथु॑न॒त्वाय॑ द्वे आ दधा॑ति द्वि॒पाद्-यज॑मानः
प्रति॑ष्ठित्यै॒ ब्रह्म॑वादि॒नो वद॑न्ति स त्वै॑ यजे॒त यो य॒ज्ञस्याऽऽर्त्या॑ वसी॒यन्थ्
स्यादि॑ति भू॒पत॑ये स्वाहा भु॒वन॑पतये स्वाहा भू॒तानां॑ – [] 32

2.6.6.3 - Padam

रक्ष॑साम् । अन॒न्व॑व॒चारा॑येत्यननु – अ॒व॒चारा॑य । न । पु॒रस्ता॑त् ।
परी॑ति । दधा॑ति । आ॒दि॒त्यः । हि । ए॒व । उ॒द्यन्ति॑त्युत् – यन् ।
पु॒रस्ता॑त् । रक्षा॑ꣳसि । अ॒प॒ह॒न्ती॑त्यप – हन्ति । ऊ॒र्ध्वे॑ इति ।
समि॑धाविति सं – इ॒धौ॑ । एति॑ । दधा॑ति । उ॒परि॑ष्ठात् । ए॒व ।
रक्षा॑ꣳसि । अ॒पे॑ति । हन्ति॑ । यजु॑षा । अ॒न्याम् । तू॒ष्णीम् । अ॒न्याम् ।
मिथु॑न॒त्वाये॑ति मिथु॒न – त्वा॑य । द्वे इति॑ । एति॑ । दधा॑ति ।
द्वि॒पादि॑ति द्वि – पात् । यज॑मानः । प्रति॑ष्ठित्या इति॑ प्रति – स्थि॒त्यै॑ ।
ब्रह्म॑वादि॒न इति॑ ब्रह्म – वादि॑नः । वद॑न्ति । सः । तु । वै । यजे॑त ।

यः । य॒ज्ञस्य॑ । आ॒र्त्या॑ । व॒सी॒यान् । स्यात् । इति॑ । भू॒प॒त॒य इति॑
 भू – प॒त॒ये । स्वाहा॑ । भु॒व॒न॒प॒त॒य इति॑ भु॒व॒न – प॒त॒ये ।
 स्वाहा॑ । भू॒ता॒ना॒म् । 32 (50)

2.6.6.4

प॒त॒ये स्वाहे॑ति॒ स्क्व॒न्न॒म॒नु॒ म॒न्त्र॒ये॒त य॒ज्ञस्यै॑व तदा॒र्त्या॑ य॒ज॒मा॒नो
 व॒सी॒यान् भ॒वति॑ भू॒य॒सी॒र्हि दे॒वताः॑ प्री॒णा॒ति जा॒मि वा ए॒तद्-य॒ज्ञस्य॑
 क्रि॒य॒ते य॒द॒न्व॒ञ्चौ॑ पु॒रो॒डा॒शा वु॒पा॒ञ्शु॒या॒ज॒म॒न्तरा॑ य॒ज॒त्य॒जा॒मि॒त्वा॒या॒थो
 मि॒थु॒न॒त्वा॒या॒ग्नि॒र॒मु॒ष्मिन् लो॒क आ॒सी॒द्-य॒मोऽस्मिन्॑ ते दे॒वा
 अ॒ब्रु॒व॒न्ने॒ते॒मौ वि॑ पर्यू॒हा॒मे॒त्य॒न्नाद्ये॑न दे॒वा अ॒ग्नि – [] 33

2.6.6.4 - Padam

प॒त॒ये । स्वाहा॑ । इति॑ । स्क्व॒न्न॒म् । अ॒न्विति॑ । म॒न्त्र॒ये॒त । य॒ज्ञस्य॑ ।
 ए॒व । तत् । आ॒र्त्या॑ । य॒ज॒मा॒नः । व॒सी॒यान् । भ॒वति॑ । भू॒य॒सीः । हि ।
 दे॒वताः॑ । प्री॒णा॒ति । जा॒मि । वै । ए॒तत् । य॒ज्ञस्य॑ । क्रि॒य॒ते । यत् ।
 अ॒न्व॒ञ्चौ॑ । पु॒रो॒डा॒शौ । उ॒पा॒ञ्शु॒या॒ज॒मि॒त्यु॒पा॒ञ्शु-या॒ज॒म् । अ॒न्तरा॑ ।
 य॒ज॒ति । अ॒जा॒मि॒त्वा॒ये॒त्य॒जा॒मि – त्वा॒य । अ॒थो इति॑ ।
 मि॒थु॒न॒त्वा॒ये॒ति मि॒थु॒न – त्वा॒य । अ॒ग्निः । अ॒मु॒ष्मिन् । लो॒के ।

आसीत् । यमः । अस्मिन् । ते । देवाः । अब्रुवन् । एति । इत ।
 इमौ । वि । परीति । ऊहाम । इति । अन्नाद्येनेत्यन्न – अद्येन ।
 देवाः । अग्निम् । 33 (50)

2.6.6.5

–मुपामन्त्रयन्त राज्येन पितरो यमं तस्मादग्नि देवानामन्नादो यमः
 पितृणां राजा य एवं वेद प्रराज्यमन्नाद्य-माप्नोति तस्मा एतद्-
 भागधेयं प्रायच्छन् यदग्नये स्विष्टकृतेऽवद्यन्ति यदग्नये
 स्विष्टकृतेऽवद्यति भागधेयेनैव तद्-रुद्रं समर्धयति सकृथ् सकृदव
 द्यति सकृदिव हि रुद्र उत्तरार्धादव द्यत्येषा वै रुद्रस्य – [] 34

2.6.6.5 - Padam

उपामन्त्रयन्तेत्युप-अमन्त्रयन्त । राज्येन । पितरः । यमम् । तस्मात् ।
 अग्निः । देवानाम् । अन्नाद इत्यन्न – अदः । यमः । पितृणाम् ।
 राजा । यः । एवम् । वेद । प्रेति । राज्यम् । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् ।
 आप्नोति । तस्मै । एतत् । भागधेयमिति भाग – धेयम् । प्रेति ।
 अयच्छन् । यत् । अग्नये । स्विष्टकृत इति स्विष्ट – कृते ।

अवद्यन्तीत्यव – द्यन्ति । यत् । अग्नये॑ । स्विष्टकृत॑ इति
स्विष्ट – कृते॑ । अवद्यतीत्यव – द्यति । भागधेयेनेति॑ भाग-धेयेन ।
एव । तत् । रुद्रम् । समिति॑ । अर्धयति॑ ।
सकृत्सकृदिति॑ सकृत् – सकृत् । अवेति॑ । द्यति॑ । सकृत् । इव ।
हि । रुद्रः । उत्तरार्धादित्युत्तर – अर्धात् । अवेति॑ । द्यति॑ । एषा । वै ।
रुद्रस्य॑ । 34 (50)

2.6.6.6

दिक् स्वायामेव दिशि रुद्रं निरवदयते द्विरभि घारयति
चतुरवत्तस्याऽऽप्त्यैपशवो वै पूर्वा आहुतय एष रुद्रो यदग्निर्यत् पूर्वा
आहुतीरभि जुहुयाद्-रुद्राय पशूनपि दध्यादपशुर्यजमानः स्यादतिहाय
पूर्वा आहुतीर्जुहोति पशूनां गोपीथाय । 35

2.6.6.6 - Padam

दिक् । स्वायाम् । एव । दिशि । रुद्रम् । निरवदयत॑ इति
निः-अवदयते । द्विः । अभीति॑ । घारयति॑ । चतुरवत्तस्येति॑
चतुः – अवत्तस्य॑ । आप्त्यै॑ । पशवः । वै । पूर्वाः । आहुतय॑
इत्या – हुतयः । एषः । रुद्रः । यत् । अग्निः । यत् । पूर्वाः ।

आहु॑तीरि॒त्या – हु॒तीः । अ॒भीति॑ । जुहु॑यात् । रु॒द्राय॑ । प॒शून् ।
 अ॒पीति॑ । द॒ध्यात् । अ॒पशुः॑ । यज॑मानः । स्यात् ।
 अ॒तिहा॑येत्यति – हा॒य । पूर्वाः॑ । आहु॑तीरि॒त्या – हु॒तीः । जुहो॑ति ।
 प॒शूना॑म् । गो॒पीथा॑य । 35 (37) (श॒प्तः – स्पर्श॑यति – भू॒ताना॑ –
 म॒ग्निꣳ – रु॒द्रस्य॑ – स॒प्तत॒त्रिꣳश॑च्च) (A6)

2.6.7.1

मनुः॑ पृ॒थिव्या॑ य॒ज्ञिय॑मैच्छत् स घृ॒तं नि॑षिक्तमविन्दत् सोऽब्र॑वीत्
 कोऽस्ये॑श्वरो य॒ज्ञेऽपि॑ कर्तो॒रिति॑ ताव॒ब्रूतां॑ मि॒त्रावरु॑णौ गो॒रेवाऽऽव॑मीश्वरौ
 कर्तोः॑ स्व इति॑ तौ ततो॒ गाꣳ समै॑रयताꣳ सा यत्र॑ यत्र॒ न्यक्रा॑मत्
 ततो॑ घृ॒तमपी॑ड्यत तस्माद्-घृ॒तप॑द्युच्यते तदस्यै
 जन्मो॑पहू॒तꣳ रथ॑न्तरꣳ सह॒ पृथि॑व्येत्याहे – [] 36

2.6.7.1 - Padam

मनुः॑ । पृ॒थिव्याः॑ । य॒ज्ञिय॑म् । ऐ॒च्छत् । सः । घृ॒तम् । नि॑षिक्तमिति
 नि – सिक्तम् । अ॒विन्दत् । सः । अ॒ब्रू॒वीत् । कः । अ॒स्य । ई॒श्वरः॑ ।
 य॒ज्ञे । अ॒पीति॑ । कर्तोः॑ । इति॑ । तौ । अ॒ब्रू॒ताम् । मि॒त्रावरु॑णाविति
 मि॒त्रा – वरु॑णौ । गोः । ए॒व । आ॒वम् । ई॒श्वरौ॑ । कर्तोः॑ । स्वः ।

इति॑ । तौ॑ । ततः॑ । गाम्॑ । समिति॑ । ऐरयताम्॑ । सा ।
यत्र॑यत्रेति॑ यत्र॑ – यत्र॑ । न्यक्राम॑दिति॑ नि – अक्रामत्॑ । ततः॑ ।
घृतम्॑ । अपीड्य॑त । तस्मात्॑ । घृतपदीति॑ घृत – पदी॑ । उच्यते॑ ।
तत् । अस्यै॑ । जन्म॑ । उपहूत॑मित्युप – हूतम्॑ ।
रथन्तरमिति॑ रथं – तरम्॑ । सह॑ । पृथिव्या॑ । इति॑ । आह॑ । 36 (50)

2.6.7.2

–यं वै॑ रथन्तरमि॑मामेव॑ स॒हान्नाद्–येनोप॑ ह्यत॒ उपहूतं॑ वामदे॒व्यञ्
स॒हान्तरि॑क्षेणेत्याह॑ पश॒वो वै॑ वामदे॒व्यं पशू॑नेव॒ सहान्तरि॑क्षेणोप॑ ह्यत॒
उपहूतं॑ बृह॒त् सह॑ दिवेत्या॒हैरं वै॑ बृहदि॒रामेव॑ सह॒ दिवोप॑ ह्यत॒
उपहू॑ताः स॒प्त होत्रा॑ इत्या॒ह होत्रा॑ ए॒वोप॑ ह्यत॒ उपहू॑ता धे॒नुः–[] 37

2.6.7.2 - Padam

इयम्॑ । वै॑ । रथन्तरमिति॑ रथं – तरम्॑ । इमाम्॑ । एव॑ । सह॑ ।
अन्नाद्ये॑नेत्यन्न – अद्ये॑न । उपेति॑ । ह्यते॑ ।
उपहूत॑मित्युप – हूतम्॑ । वामदे॒व्यमिति॑ वाम – दे॒व्यम् । सह॑ ।
अन्तरि॑क्षेण । इति॑ । आह॑ । पश॒वः । वै॑ ।
वामदे॒व्यमिति॑ वाम – दे॒व्यम् । पशून्॑ । एव॑ । सह॑ । अन्तरि॑क्षेण ।

उपेति॑ । ह्यते॑ । उपहू॑तमित्युप॑-हू॒तम् । बृ॒हत् । स॒ह । दि॒वा । इति॑ ।
 आ॒ह । ऐ॒रम् । वै । बृ॒हत् । इ॒राम् । ए॒व । स॒ह । दि॒वा । उपेति॑ ।
 ह्यते॑ । उपहू॑ता इत्युप॑ - हू॒ताः । स॒प्त । हो॒त्राः । इति॑ । आ॒ह ।
 हो॒त्राः । ए॒व । उपेति॑ । ह्यते॑ । उपहू॑तेत्युप॑-हू॒ता । धे॒नुः । 37 (50)

2.6.7.3

स॒हर्ष॑भेत्याह॑ मिथु॑नमेवोप॑ ह्यत॑ उपहू॑तो भक्षः॑ स॒खेत्याह॑
 सोम॑पीथमेवोप॑ ह्यत॑ उपहू॑तां(३) हो॑ इत्याहाऽऽत्मान॑मेवोप॑ ह्यत॑
 आ॒त्मा ह्यु॑पहू॑तानां॑ वसि॑ष्ठ इ॒डामु॑प ह्यते॑ प॒शवो॑ वा इ॒डा प॒शूने॑वोप॑
 ह्यते॑ च॒तुरु॑प ह्यते॑ च॒तुष्पा॑दो हि प॒शवो॑ मान॑वीत्याह॑

मनु॑र्ह्यता- [] 38

2.6.7.3 - Padam

स॒हर्ष॑भेति॑ स॒ह-ऋ॑षभा । इति॑ । आ॒ह । मिथु॑नम् । ए॒व । उपेति॑ ।
 ह्यते॑ । उपहू॑त इत्युप॑ - हू॒तः । भक्षः॑ । स॒खा । इति॑ । आ॒ह ।
 सोम॑पीथमिति॑ सोम॑ - पीथम् । ए॒व । उपेति॑ । ह्यते॑ ।
 उपहू॑तां(४)इत्युप॑ - हू॒ता(३)॑ । हो॑ इति॑ । इति॑ । आ॒ह ।
 आ॒त्मान॑म् । ए॒व । उपेति॑ । ह्यते॑ । आ॒त्मा । हि ।

उप॑हू॒ताना॑मित्युप॑ – हू॒ताना॑म् । वसि॑ष्ठः । इडा॑म् । उपेति॑ । ह्व॒यते॑ ।
 पश॑वः । वै । इडा॑ । प॒शून् । ए॒व । उपेति॑ । ह्व॒यते॑ । च॒तुः । उपेति॑ ।
 ह्व॒यते॑ । चतु॑ष्पाद इति॑ चतुः-पा॒दः । हि । प॒शवः॑ । मा॒नवी॑ । इति॑ ।
 आ॒ह । मनुः॑ । हि । ए॒ताम् । 38 (50)

2.6.7.4

-म॒ग्रे ऽप॑श्यद्-घृ॒तप॑दीत्याह॑ य दे॒वास्यै॑ प॒दाद्-घृ॒तमपी॑ड्यत
 तस्मा॑दे॒वमा॑ह॒ मैत्रा॑वरुणीत्याह॑ मि॒त्रावरु॑णौ ह्ये॒नाꣳ समै॑रयतां
 ब्र॒ह्म दे॒वकृ॑त-मु॒पहू॑तमित्याह॑ ब्र॒ह्मैवो॑प ह्व॒यते॑ दै॒व्या अध्व॑र्यव
 उप॑हू॒ता उप॑हू॒ता मनु॑ष्या इत्याह॑ दे॒वमनु॑ष्याने॒वोप॑ ह्व॒यते॑ य इ॒मं
 य॒ज्ञमवा॑न् ये य॒ज्ञप॑तिं व॒र्धानि॑त्याह॑ – [] 39

2.6.7.4 - Padam

अ॒ग्रे । अ॒प॑श्यत् । घृ॒तप॑दीति॑ घृ॒त-प॑दी । इति॑ । आ॒ह । यत् । ए॒व ।
 अ॒स्यै । प॒दात् । घृ॒तम् । अ॒पी॑ड्यत । तस्मा॑त् । ए॒वम् । आ॒ह ।
 मै॒त्रावरु॑णीति॑ मै॒त्रा – व॒रुणी॑ । इति॑ । आ॒ह ।
 मि॒त्रावरु॑णाविति॑ मि॒त्रा – व॒रुणौ॑ । हि । ए॒नाम् ।
 स॒मैर॑यतामिति॑ सं – ऐ॒रय॑ताम् । ब्र॒ह्म । दे॒वकृ॑तमिति॑ दे॒व – कृ॑तम् ।

उप॒हू॒त॒मि॒त्यु॒प – हू॒त॒म् । इति॑ । आ॒ह॒ । ब्र॒ह्म॒ । ए॒व॒ । उ॒पे॒ति॑ । ह॒व॒य॒ते॑ ।
 दै॒व्याः॑ । अ॒ध्व॒र्य॒वः॑ । उ॒प॒हू॒ता इत्यु॒प – हू॒ताः॑ । उ॒प॒हू॒ता
 इत्यु॒प – हू॒ताः॑ । म॒नु॒ष्याः॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । दे॒व॒म॒नु॒ष्या॒नि॒ति॑
 दे॒व॒-म॒नु॒ष्या॒न् । ए॒व॒ । उ॒पे॒ति॑ । ह॒व॒य॒ते॑ । ये॑ । इ॒म॒म् । य॒ज्ञ॒म् । अ॒वा॒न् ।
 ये॑ । य॒ज्ञ॒प॒ति॒मि॒ति॑ य॒ज्ञ – प॒ति॒म् । व॒र्धा॒न् । इति॑ । आ॒ह॒ । 39 (50)

2.6.7.5

य॒ज्ञाय॑ चै॒व य॒ज॒मा॒नाय॑ चा ऽऽशि॒ष॒मा शा॒स्त उप॒हू॒ते द्या॒वापृ॒थि॒वी
 इत्या॑ह द्या॒वापृ॒थि॒वी ए॒वो॒प ह॒व॒य॒ते पू॒र्व॒जे ऋ॒ता॒व॒री इत्या॑ह पू॒र्व॒जे ह्ये॑ते
 ऋ॒ता॒व॒री दे॒वी दे॒व॒पु॒त्रे इत्या॑ह दे॒वी ह्ये॑ते दे॒व॒पु॒त्रे उप॒हू॒तोऽयं॑
 य॒ज॒मा॒न इत्या॑ह य॒ज॒मा॒न॒मे॒वो॒प ह॒व॒य॒त उ॒त्त॒र॒स्यां दे॒व॒य॒ज्या॒या॒मु॒प॒हू॒तो
 भू॒य॒सि ह॒वि॒ष्क॒रण॑ उप॒हू॒तो दि॒व्ये धा॒म॒न्नु॒प॒हू॒त – [] 40

2.6.7.5 - Padam

य॒ज्ञाय॑ । च॒ । ए॒व॒ । य॒ज॒मा॒नाय॑ । च॒ । आ॒शि॒ष॒मि॒त्या-शि॒ष॒म् । ए॒ति॑ ।
 शा॒स्ते॑ । उ॒प॒हू॒ते इत्यु॒प – हू॒ते॑ । द्या॒वापृ॒थि॒वी इति॑ द्या॒वा – पृ॒थि॒वी ।
 इति॑ । आ॒ह॒ । द्या॒वापृ॒थि॒वी इति॑ द्या॒वा – पृ॒थि॒वी । ए॒व॒ । उ॒पे॒ति॑ ।
 ह॒व॒य॒ते॑ । पू॒र्व॒जे इति॑ पू॒र्व – जे॑ । ऋ॒ता॒व॒री इत्यु॒त – व॒री॑ । इति॑ ।

आह । पूर्वजे इति पूर्व – जे । हि । एते इति । ऋतावरी
 इत्यृत – वरी । देवी इति । देवपुत्रे इति देव – पुत्रे । इति । आह ।
 देवी इति । हि । एते इति । देवपुत्रे इति देव – पुत्रे । उपहूत
 इत्युप-हूतः । अयम् । यजमानः । इति । आह । यजमानम् । एव ।
 उपेति । ह्वयते । उत्तरस्यामित्युत् – तरस्याम् । देवयज्यायामिति
 देव – यज्यायाम् । उपहूत इत्युप – हूतः । भूयसि । हविष्करण
 इति हविः – करणे । उपहूत इत्युप – हूतः । दिव्ये । धामन् ।
 उपहूत इत्युप – हूतः । 40 (50)

2.6.7.6

इत्याह प्रजा वा उत्तरा देवयज्या पशवो भूयो हविष्करणं सुवर्गो
 लोको दिव्यं धामेदम-सीदमसीत्येव यज्ञस्य प्रियं धामोप ह्वयते
 विश्वमस्य प्रिय-मुपहूतमित्याहा-छंबट्कारमेवोप ह्वयते । 41

2.6.7.6 - Padam

इति । आह । प्रजेति प्र – जा । वै । उत्तरेत्युत् – तरा । देवयज्येति
 देव – यज्या । पशवः । भूयः । हविष्करणमिति हविः – करणम् ।

सुवर्ग इति सुवः-गः । लोकः । दिव्यम् । धाम । इदम् । असि ।
 इदम् । असि । इति । एव । यज्ञस्य । प्रियम् । धाम । उपेति ।
 ह्वयते । विश्वम् । अस्य । प्रियम् । उपहूतमित्युप – हूतम् । इति ।
 आह । अछंबट्कारमित्यछंबट् – कारम् । एव । उपेति ।
 ह्वयते । 41 (34) (आह – धेनु- रैतां – वर्धानित्याह –
 धामन्नुपहूत – श्वतुस्त्रिंशच्च) (A7)

2.6.8.1

पशवो वा इडा स्वयमा दत्ते काममेवाऽऽत्मना पशूनामा दत्ते न ह्यन्यः
 कामं पशूनां प्रयच्छति वाचस्पतये त्वा हुतं प्राश्नामीत्याह वाचमेव
 भागधेयेन प्रीणाति सदसस्पतये त्वा हुतं प्राश्नामीत्याह स्वगाकृत्यै
 चतुरवत्तं भवति हविर्वै चतुरवत्तं पशवश्चतुरवत्तं यद्धोता

प्राश्नीयाद्धोता – [] 42

2.6.8.1 - Padam

पशवः । वै । इडा । स्वयम् । एति । दत्ते । कामम् । एव ।
 आत्मना । पशूनाम् । एति । दत्ते । न । हि । अन्यः । कामम् ।

प॒शूना॑म् । प्र॒यच्छ॑तीति॒ प्र – यच्छ॑ति । वा॒चः । प॒तये॑ । त्वा॒ । हु॒तम् ।
 प्रेति॑ । अ॒श्ना॑मि । इति॑ । आ॒ह॒ । वा॒चम्॑ । ए॒व । भा॒ग॒धे॒ये॒नेति॑
 भा॒ग – धे॒ये॒न । प्री॒णा॑ति । स॒द॒सः॑ । प॒तये॑ । त्वा॒ । हु॒तम् । प्रेति॑ ।
 अ॒श्ना॑मि । इति॑ । आ॒ह॒ । स्व॒गा॒कृ॒त्या इति॑ स्व॒गा – कृ॒त्यै ।
 च॒तु॒र॒व॒त्त॒मि॒ति॑ च॒तुः – अ॒व॒त्त॒म् । भ॒व॒ति॑ । ह॒विः॑ । वै ।
 च॒तु॒र॒व॒त्त॒मि॒ति॑ च॒तुः – अ॒व॒त्त॒म् । प॒श॒वः॑ ।
 च॒तु॒र॒व॒त्त॒मि॒ति॑ च॒तुः – अ॒व॒त्त॒म् । यत् । हो॒ता॑ ॥
 प्रा॒श्नी॒या॒दि॒ति॑ प्र – अ॒श्नि॒या॒त् । हो॒ता॑ ॥ 42 (50)

2.6.8.2

ऽऽ॒र्ति॒मा॒र्च्छे॒द्-य॒द॒ग्नौ॑ जु॒हु॒याद्-रु॒द्राय॑ प॒शू॒न॒पि॑ द॒ध्या॒द॒प॒शु॒र्य॒ज॒मा॒नः
 स्याद्-वा॒च॒स्प॒तये॑ त्वा हु॒तं प्रा॒श्ना॑मीत्याह॒ प॒रो॒क्ष॒मे॒व॒न-ज्जु॒होति॑
 स॒द॒स॒स्प॒तये॑ त्वा हु॒तं प्रा॒श्ना॑मीत्याह॒ स्व॒गा॒कृ॒त्यै प्रा॒श्न॑न्ति ती॒र्थ ए॒व
 प्रा॒श्न॑न्ति दक्षि॒णां द॒दाति॑ ती॒र्थ ए॒व दक्षि॒णां द॒दाति॑ वि
 वा ए॒त॒द्य॒ज्ञं – [] 43

2.6.8.2 - Padam

आ॒र्तिम्॑ । ए॒ति॑ । ऋ॒च्छेत्॑ । यत् । अ॒ग्नौ॑ । जु॒हुयात्॑ । रु॒द्राय॑ ।
 प॒शून् । अ॒पीति॑ । द॒ध्यात् । अ॒पशुः॑ । यज॑मानः । स्यात् । वा॒चः ।
 प॒तये॑ । त्वा । हु॒तम् । प्रे॒ति॑ । अ॒श्नामि॑ । इति॑ । आ॒ह । प॒रोक्ष॑मिति॑
 परः – अ॒क्षम् । ए॒व । ए॒नत् । जु॒होति॑ । स॒दसः॑ । प॒तये॑ । त्वा ।
 हु॒तम् । प्रे॒ति॑ । अ॒श्नामि॑ । इति॑ । आ॒ह । स्व॒गाकृ॑त्या इति॑
 स्व॒गा – कृ॒त्यै । प्रे॒ति॑ । अ॒श्नन्ति॑ । ती॒र्थे । ए॒व । प्रे॒ति॑ । अ॒श्नन्ति॑ ।
 दक्षि॑णाम् । द॒दाति॑ । ती॒र्थे । ए॒व । दक्षि॑णाम् । द॒दाति॑ । वी॒ति॑ । वै ।
 ए॒तत् । य॒ज्ञम् । 43 (50)

2.6.8.3

छि॒न्दन्ति॑ यन्म॒ध्यतः॑ प्रा॒श्नन्त्यद्भि॑-र्मा॒र्जय॑न्त आ॒पो वै सर्वा॑ दे॒वता॑
 दे॒वता॑भिरे॒व य॒ज्ञं सं त॑न्वन्ति दे॒वा वै य॒ज्ञाद्-रु॒द्रम॑न्त॒राय॑न्त्स
 य॒ज्ञम॑वि॒ध्यत् तं दे॒वा अ॒भि स॑म॒गच्छ॑न्त क॒ल्पतां॑ न इ॒दमि॒ति
 तेऽब्रु॑वन्त् स्वि॒ष्टं वै न इ॒दं भ॑विष्यति य॒दिमं॑ रा॒धयि॑ष्याम इति॑ तथ्
 स्वि॒ष्टकृ॑तः स्वि॒ष्टकृ॑त्त्वं तस्याऽऽवि॒द्धं नि - [] 44

2.6.8.3 - Padam

छिन्दन्ति॑ । यत् । मध्यतः॑ । प्राश्नन्तीति॑ प्र - अश्नन्ति॑ ।
 अद्भिरित्यत् - भिः । मार्जयन्ते॑ । आपः । वै । सर्वाः॑ । देवताः॑ ।
 देवताभिः॑ । एव । यज्ञम् । समिति॑ । तन्वन्ति॑ । देवाः । वै । यज्ञात् ।
 रुद्रम् । अन्तः । आयन् । सः । यज्ञम् । अविध्यत् । तम् । देवाः ।
 अभि । समिति॑ । अगच्छन्त॑ । कल्पताम् । नः । इदम् । इति॑ । ते ।
 अब्रुवन् । स्विष्टमिति॑ सु - इष्टम् । वै । नः । इदम् । भविष्यति॑ ।
 यत् । इमम् । राधयिष्यामः॑ । इति॑ । तत् । स्विष्टकृत॑ इति॑
 स्विष्ट - कृतः॑ । स्विष्टकृत्वमिति॑ स्विष्टकृत् - त्वम् । तस्य॑ ।
 आविद्धमित्या - विद्धम् । निरिति॑ । 44 (50)

2.6.8.4

-रकृन्तन् यवेन॑ सम्मितं॑ तस्माद्-यवमात्रमव॑ द्येद्-यज्ज्यायोऽवद्-
 येद्-रोपयेत् तद्-यज्ञस्य॑ यदुप॑ च स्तृणीयादभि॑
 च॑ घारयेदुभयतः॑ सञ्श्रायि॑ कुर्यादवदायाभि॑ घारयति॑ द्विः संपद्यते॑
 द्विपाद्-यजमानः॑ प्रतिष्ठित्यै॑ यत् तिरश्चीन-मति-हरेदनभि-विद्धं॑
 यज्ञस्याभि॑ विध्येदग्रेण॑ परि॑ हरति॑ तीर्थेनैव॑ परि॑ हरति॑ तत् पूष्णे॑

पर्यहरन् तत् – [] 45

2.6.8.4 - Padam

अकृ॒न्त॒न् । यवे॑न । सं॒मित॑मि॒ति सं – मि॒तम् । तस्मा॑त् ।
यव॑मा॒त्रमि॑ति॒ यव – मा॒त्रम् । अवे॑ति । द्ये॒त् । यत् । ज्यायः॑ ।
अव॑द्येदित्यव – द्ये॒त् । रोप॑येत् । तत् । य॒ज्ञस्य॑ । यत् । उपे॑ति । च ।
स्तृ॒णीया॑त् । अ॒भीति॑ । च । घा॒रये॑त् ।
उभ॑यतः सञ्श्वा॒यीत्यु॑भयतः – सञ्श्वा॒यि । कुर्या॑त् ।
अव॑दायेत्यव – दा॒य । अ॒भीति॑ । घा॒रय॑ति । द्विः । समि॑ति । प॒द्यते॑ ।
द्वि॒पादि॑ति॒ द्वि – पा॑त् । यज॑मानः । प्र॒तिष्ठि॑त्या इति॒ प्रति॑ – स्थि॒त्यै ।
यत् । ति॒रश्ची॑नम् । अ॒तिह॑रेदित्यति – ह॒रेत् ।
अन॑भिवि॒द्धमि॑त्यन॒भि – वि॒द्धम् । य॒ज्ञस्य॑ । अ॒भीति॑ । वि॒ध्येत् ।
अ॒ग्रेण॑ । प॒रीति॑ । ह॒रति॑ । ती॒र्थेन॑ । ए॒व । प॒रीति॑ । ह॒रति॑ । तत् ।
पू॒ष्णे । प॒रीति॑ । अ॒हर॑न् । तत् । 45 (50)

2.6.8.5

पू॒षा प्रा॑श्य॒ दतो॑ऽरुणत् तस्मा॑त् पू॒षा प्र॑पि॒ष्टभा॑गोऽद॒न्तको॑
हि तं दे॒वा अ॒ब्रु॑वन् वि वा अ॒यमा॑र्ध्यप्रा॒शिन्त्रि॑यो वा अ॒यम॑भू॒दिति॑

तद्-बृहस्पतये पर्यहरन्थ् सोऽबिभेद्-बृहस्पतिरित्थं वाव स्य
 आर्तिमाऽरिष्यतीति स एतं मन्त्रमपश्यत् सूर्यस्य त्वा चक्षुषा प्रति
 पश्यामीत्यब्रवीन्न हि सूर्यस्य चक्षुः - [] 46

2.6.8.5 - Padam

पूषा । प्राश्येति प्र - अश्य । दतः । अरुणत् । तस्मात् । पूषा ।
 प्रपिष्टभाग इति प्रपिष्ट - भागः । अदन्तकः । हि । तम् । देवाः ।
 अब्रुवन् । वीति । वै । अयम् । आर्धि । अप्राशित्रिय
 इत्यप्र - अशित्रियः । वै । अयम् । अभूत् । इति । तत् ।
 बृहस्पतये । परीति । अहरन् । सः । अबिभेत् । बृहस्पतिः ।
 इत्थम् । वाव । स्यः । आर्तिम् । एति । अरिष्यति । इति । सः ।
 एतम् । मन्त्रम् । अपश्यत् । सूर्यस्य । त्वा । चक्षुषा । प्रतीति ।
 पश्यामि । इति । अब्रवीत् । न । हि । सूर्यस्य । चक्षुः । 46 (50)

2.6.8.6

किं चन हिनस्ति सोऽबिभेत् प्रतिगृह्णन्तं मा हि ऽसिष्यतीति
 देवस्य त्वा सवितुः प्रसवैऽश्विनौ बहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यां

प्रति॑ गृ॒ह्णामी॑त्यब्र॒वीथ् स॒वितृ॑प्र॒सूत॑ ए॒वैनद्ब्र॑ह्म॒णा दे॒वता॑भिः
 प्र॒त्यगृ॒ह्णाथ् सोऽ॑बि॒भेत् प्रा॒श्नन्तं॑ मा हि॒॒सिष्य॑तीत्य॒ग्नेस्त्वा
 ऽऽस्ये॑न प्रा॒श्नामी॑त्यब्र॒वीन्न ह्य॑ग्ने॒रास्यं॑ किञ्च॒न
 हि॒नस्ति॑ सोऽ॒बिभेत् - [] 47

2.6.8.6 - Padam

किम् । च॒न । हि॒नस्ति॑ । सः । अ॒बिभेत् । प्र॒तिगृ॒ह्णन्त॑मि॒ति
 प्र॒ति - गृ॒ह्णन्त॑म् । मा । हि॒॒सिष्य॑ति । इति॑ । दे॒वस्य॑ । त्वा ।
 स॒वितुः॑ । प्र॒सव॑ इति॑ प्र - स॒वे । अ॒श्विनोः॑ । बा॒हुभ्या॑मि॒ति
 बा॒हु - भ्या॑म् । पू॒ष्णः । ह॒स्ताभ्या॑म् । प्र॒तीति॑ । गृ॒ह्णामि॑ । इति॑ ।
 अ॒ब्रवीत् । स॒वितृ॑प्र॒सूत॑ इति॑ स॒वितृ॑ - प्र॒सूतः॑ । ए॒व । ए॒नत् ।
 ब्र॒ह्मणा॑ । दे॒वता॑भिः । प्र॒तीति॑ । अ॒गृह्णात् । सः । अ॒बिभेत् ।
 प्रा॒श्नन्त॑मि॒ति प्र - अ॒श्नन्त॑म् । मा । हि॒॒सिष्य॑ति । इति॑ । अ॒ग्नेः ।
 त्वा । आ॒स्ये॑न । प्रेति॑ । अ॒श्नामि॑ । इति॑ । अ॒ब्रवीत् । न । हि ।
 अ॒ग्नेः । आ॒स्यम् । किम् । च॒न । हि॒नस्ति॑ । सः ।
 अ॒बिभेत् । 47 (50)

2.6.8.7

प्रा॒शितं॑ मा॒हि॒॒सि॒ष्यती॑ति॒ ब्रा॒ह्मण॑स्यो॒दरे॑णेत्य॒ ब्रवी॑न्न हि॒ ब्रा॒ह्मण॑स्यो॒दरं॑
किं॒ च॒न॒ हि॒न॒स्ति॒ बृ॒ह॒स्प॒तेर्ब्र॒ह्म॒णे॒ति॒ स॒ हि॒ ब्र॒ह्मि॒ष्ठोऽप॒ वा॒ ए॒त॒स्मात्
प्रा॒णाः॑ क्रा॒म॒न्ति॒ यः प्रा॑शि॒त्रं प्रा॑श्ना॒त्यद्भि॑-र्मा॒र्जयि॑त्वा प्रा॒णान्थ् सं
मृ॒श॒तेऽमृ॑तं॒ वै प्रा॒णा अ॒मृ॒तमा॑पः प्रा॒णाने॑व॒ यथा॑स्थानमु॒प ह्व॑यते । 48

2.6.8.7 - Padam

प्रा॒शि॒त॒मि॒ति॒ प्र-अ॒शि॒तम् । मा । हि॒॒सि॒ष्य॒ति॒ । इति॑ । ब्रा॒ह्मण॑स्य ।
उद॑रेण । इति॑ । अ॒ब्रवी॑त् । न । हि । ब्रा॒ह्मण॑स्य । उद॑रम् । किम् ।
च॒न । हि॒न॒स्ति॒ । बृ॒ह॒स्प॒तेः॑ । ब्र॒ह्म॒णा । इति॑ । सः । हि । ब्र॒ह्मि॒ष्ठः ।
अपे॑ति । वै । ए॒त॒स्मात् । प्रा॒णा इति॑ प्र - अ॒नाः । क्रा॒म॒न्ति॒ । यः ।
प्रा॒शि॒त्र॒मि॒ति॒ प्र - अ॒शि॒त्रम् । प्रा॑श्ना॒तीति॑ प्र - अ॒श्ना॒ति॒ ।
अ॒द्भि॒रि॒त्यत् - भिः॑ । मा॒र्ज॒यि॒त्वा । प्रा॒णानि॑ति॒ प्र-अ॒नान् । समि॑ति ।
मृ॒श॒ते॑ । अ॒मृ॒तम् । वै । प्रा॒णा इति॑ प्र - अ॒नाः । अ॒मृ॒तम् । आ॒पः ।
प्रा॒णानि॑ति॒ प्र - अ॒नान् । ए॒व । यथा॑स्थानमि॒ति॒ यथा - स्थान॑म् ।
उपे॑ति । ह्व॑यते । 48 (44)

(प्रा॒श्नी॒याद्धो॒ता – य॒ज्ञं – नि – र॒हर॒न्त – च॒क्षु – रा॒स्यं किञ्च॒न
हि॒नस्ति॒ सोऽ॒बि॒भे – च॒तुश्च॒त्वारि॒ंशच्च) (A8)

2.6.9.1

अ॒ग्नी॒ध आ द॒धा-त्य॒ग्नि॒मुखा-ने॒वर्तून् प्री॒णाति॒ समि॒धमा
द॒धात्यु॒त्तरा॒सा-माहु॑तीनां प्रति॒ष्ठित्या॒ अथो॑ समि॒द्वत्ये॒व जु॒होति
परि॒धीन्थ् सं मा॑र्ष्टि पु॒नात्ये॒वैना॒न्थ् सकृ॑थ् सकृ॑थ् सं मा॑र्ष्टि परा॒डिव
ह्ये॒तर्हि॑ य॒ज्ञश्च॒तुः संप॑द्यते च॒तुष्पा॒दः प॒शवः॑ प॒शूने॒वाव रु॒न्धे ब्र॒ह्मन्
प्र॒स्था॒स्याम॑ इत्याहा॒त्र वा ऐ॒तर्हि॑ य॒ज्ञः श्रि॒तो – [] 49

2.6.9.1 - Padam

अ॒ग्नी॒ध इत्य॒ग्नि – इ॒धे॑ । ए॒ति । द॒धा॒ति ।
अ॒ग्नि॒मुखा॒नित्य॒ग्नि – मु॒खा॒न् । ए॒व । ऋ॒तून् । प्री॒णा॒ति । स॒मि॒ध॒मि॒ति
सं – इ॒ध॒म् । ए॒ति । द॒धा॒ति । उ॒त्तरा॒सामि॒त्युत् – तरा॒साम् ।
आहु॑तीनामि॒त्या – हु॒ती॒नाम् । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या इति॑ प्र॒ति – स्थि॒त्यै ।
अथो॑ इति॑ । स॒मि॒द्वि॒ति॒ समि॑त् – व॒ति । ए॒व । जु॒हो॒ति ।
परि॒धी॒नि॒ति परि॑ – धी॒न् । स॒मि॒ति । मा॑र्ष्टि । पु॒ना॒ति । ए॒व । ए॒नान् ।

सकृ॑त्सकृ॑दिति॑ सकृ॑त् – सकृ॑त् । समि॑ति । मा॒र्ष्टि॑ । परा॒ङ् । इव॑ ।
 हि । ए॒तर्हि॑ । य॒ज्ञः । च॒तुः । समि॑ति । प॒द्यते॑ । च॒तुष्पा॑द इति॑
 च॒तुः – पा॒दः । प॒शवः॑ । प॒शून् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । ब्र॒ह्मन् ।
 प्रेति॑ । स्था॒स्यामः॑ । इति॑ । आ॒ह । अ॒त्र । वै । ए॒तर्हि॑ । य॒ज्ञः ।

श्रि॒तः । 49 (50)

2.6.9.2

यत्र॑ ब्र॒ह्मा यत्रै॑व य॒ज्ञः श्रि॒तस्त॑त ए॒वैन॑मा र॒भते॑ यद्ध॒स्तेन॑
 प्र॒मीवे॑द्वेप॒नः स्या॒द्यच्छी॑र्ष॒णा शी॑र्ष॒क्तिमा॒न्थ्-स्या॒द्यत् तू॒ष्णीमा॒सीता॑
 ऽसं॑प्र॒त्तो य॒ज्ञः स्या॒त् प्र॒तिष्ठे॒त्येव॑ ब्रू॒याद्-वा॒चि वै य॒ज्ञः श्रि॒तो यत्रै॑व
 य॒ज्ञः श्रि॒तस्त॑त ए॒वैन॑ सं प्र॒ यच्छ॑ति दे॒व स॒वित॑रे॒तत् ते॑

प्रा – [] 50

2.6.9.2 - Padam

यत्र॑ । ब्र॒ह्मा । यत्र॑ । ए॒व । य॒ज्ञः । श्रि॒तः । त॑तः । ए॒व । ए॒नम् ।
 ए॒ति । र॒भते॑ । यत् । ह॒स्तेन॑ । प्र॒मीवे॑दिति॑ प्र – मी॒वेत् । वे॒पनः॑ ।
 स्या॒त् । यत् । शी॒र्षा । शी॑र्ष॒क्तिमा॒निति॑ शी॑र्ष॒क्ति-मा॒न् । स्या॒त् ।
 यत् । तू॒ष्णीम् । आ॒सीत॑ । अ॒संप्र॑त्त इत्य॑सं-प्र॒त्तः । य॒ज्ञः । स्या॒त् ।

प्रति॑ । तिष्ठ॑ । इति॑ । ए॒व । ब्रू॒यात् । वा॒चि । वै । य॒ज्ञः । श्रि॒तः ।
यत्र॑ । ए॒व । य॒ज्ञः । श्रि॒तः । ततः॑ । ए॒व । ए॒नम् । सम् । प्रेति॑ ।
यच्छति॑ । दे॒व । स॒वितः॑ । ए॒तत् । ते । प्रेति॑ । 50 (50)

2.6.9.3

-ऽऽहेत्याह॑ प्र॒सू॒त्यै॑ बृ॒हस्पति॑ ब्र॒ह्मेत्याह॑ स हि ब्र॒ह्मिष्ठः॑ स य॒ज्ञं
पा॒हि स य॒ज्ञपतिं॑ पा॒हि स मां पा॒हीत्याह॑ य॒ज्ञाय॑ यज॒मानाया॑ऽऽत्मने॑
तेभ्य॑ ए॒वाऽऽशिष॑मा शा॒स्तेऽना॒र्त्या आ॒श्राव्याऽऽह॑ दे॒वान् यजेति॑
ब्र॒ह्मवा॑दि॒नो वद॑न्ती॒ष्टा दे॒वता॑ अथ॑ क॒तम॑ ए॒ते दे॒वा इति॑ छन्दा॑ऽसीति॑
ब्रू॒याद्-गा॒यत्रीं॑ त्रि॒ष्टुभं॑ - [] 51

2.6.9.3 - Padam

आ॒ह । इति॑ । आ॒ह । प्र॒सू॒त्या इति॑ प्र - सू॒त्यै॑ । बृ॒हस्पतिः॑ । ब्र॒ह्मा ।
इति॑ । आ॒ह । सः । हि । ब्र॒ह्मिष्ठः॑ । सः । य॒ज्ञम् । पा॒हि । सः ।
य॒ज्ञपति॑मि॒ति य॒ज्ञ - पति॑म् । पा॒हि । सः । माम् । पा॒हि । इति॑ ।
आ॒ह । य॒ज्ञाय॑ । यज॒मानाय॑ । आ॒त्मने॑ । तेभ्यः॑ । ए॒व ।
आ॒शिष॑मि॒त्या - शिष॑म् । ए॒ति । शा॒स्ते । अना॒र्त्यै॑ ।

आ॒श्रा॒व्ये॒त्या॑ – श्रा॒व्य॑ । आ॒ह॒ । दे॒वान् । य॒ज॒ । इति॑ । ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒न॒
इति॑ ब्र॒ह्म – वा॒दि॒नः॑ । वद॑न्ति । इ॒ष्टाः॑ । दे॒वताः॑ । अथ॑ । क॒तमे॑ ।
ए॒ते । दे॒वाः । इति॑ । छन्दा॑ँसि । इति॑ । ब्रू॒यात् । गा॒य॒त्रीम् ।

त्रि॒ष्टु॒भम्॑ । 51 (50)

2.6.9.4

ज॒गती॑मित्यथो॒ ख॒ल्वा॑हुर्ब्रा॒ह्म॒णा॒ वै छन्दा॑ँसीति॒ ताने॒व तद्-य॑जति
दे॒वानां॑ वा॒ इ॒ष्टा दे॒वता॑ आ॒सन्न॑थाग्निर्नो॒दज्व॑लत् तं दे॒वा
आ॒हु॒ती॒भि-र॑नू॒याजे॑ष्वन्व-वि॒न्दन् यद॑नू॒याजा॑न् य॒जत्य॑ग्निमे॒व तथ्
समि॑न्ध ए॒तदु॒र्वे॑ नामा॑ऽऽ*सु॒र आ॑सीथ् स ए॒तर्हि॑ य॒ज्ञस्या॑
ऽऽशि॑षमवृ॒ङ्क्ते॑ यद् ब्रू॒यादे॒त – [] 52

2.6.9.4 - Padam

ज॒गती॑म् । इति॑ । अथो॒ इति॑ । ख॒लु । आ॒हुः । ब्रा॒ह्म॒णाः । वै ।
छन्दा॑ँसि । इति॑ । तान् । ए॒व । तत् । य॒जति॑ । दे॒वाना॑म् । वै ।
इ॒ष्टाः । दे॒वताः॑ । आ॒सन् । अथ॑ । अ॒ग्निः । न । उ॒दिति॑ ।
अ॒ज्व॒लत् । तम् । दे॒वाः । आ॒हु॒ती॒भिरि॒त्याहु॑ति – भिः ।
अ॒नू॒याजे॑ष्वित्यनु – याजे॑षु । अ॒न्विति॑ । अ॒वि॒न्दन् । यत् ।

अ॒नू॒या॒जा॒नित्य॑नु॒-या॒जान् । य॒जति॑ । अ॒ग्नि॑म् । ए॒व । तत् । स॒मिति॑ ।
 इ॒न्धे । ए॒तदुः॑ । वै । ना॒म । आ॒सुरः॑ । आ॒सीत् । सः । ए॒तर्हि॑ ।
 य॒ज्ञस्य॑ । आ॒शिष॑मित्या॒ - शिष॑म् । अ॒वृ॒ङ्क् । यत् । ब्रू॒यात् ।

ए॒तत् । 52 (50)

2.6.9.5

-दु॑ द्यावापृथिवी भद्र॑-म॒भू॒दित्ये॑तदु॒-मे॒वाऽऽसुरं॑ य॒ज्ञस्याऽऽशिषं॑
 ग॒मये॑दिदं द्यावापृथिवी भद्र॑म॒भू॒दित्ये॑व ब्रू॒याद्-य॒ज॒मान॑मे॒व
 य॒ज्ञस्याऽऽशिषं॑ ग॒मय॑त्या॒र्ध्मं सू॒क्तवा॑कमु॒त न॒मोवा॑कमि॒-त्या॑हे॒दम॑राथ्-
 स्मेति॑ वा॒वैत॑दाहोप॒श्रितो॑ दि॒वः पृ॒थिव्यो॑रित्याह द्यावापृथिव्योर्हिय॒ज्ञ
 उ॒पश्रि॑त ओ॒मन्व॑ती तेऽस्मिन् य॒ज्ञे य॒ज॒मान॑ द्यावापृथिवी - [] 53

2.6.9.5 - Padam

उ । द्यावापृथिवी इति द्यावा - पृथिवी । भद्रम् । अभूत् । इति ।
 ए॒तदु॑म् । ए॒व । आ॒सुर॑म् । य॒ज्ञस्य॑ । आ॒शिष॑मित्या॒ - शिष॑म् ।
 ग॒मये॑त् । इ॒दम् । द्यावापृथिवी इति द्यावा - पृथिवी । भद्रम् ।
 अ॒भूत् । इति॑ । ए॒व । ब्रू॒यात् । य॒ज॒मान॑म् । ए॒व । य॒ज्ञस्य॑ ।
 आ॒शिष॑मित्या॒ - शिष॑म् । ग॒मय॑ति । आ॒र्ध्मं । सू॒क्तवा॑कमिति॑

सू॒क्त - वा॒कम् । उ॒त । न॒मो॒वा॒क॒मि॒ति॒ न॒मः-वा॒कम् । इ॒ति॒ । आ॒ह॒ ।
 इ॒दम् । अ॒रा॒थ॒स्म । इ॒ति॒ । वा॒व । ए॒तत् । आ॒ह॒ । उ॒प॒श्रि॒त
 इ॒त्यु॒प - श्रि॒तः । दि॒वः । पृ॒थि॒व्योः । इ॒ति॒ । आ॒ह॒ ।
 द्या॒वा॒पृ॒थि॒व्यो॒रि॒ति॒ द्या॒वा - पृ॒थि॒व्योः । हि॒ । य॒ज्ञः । उ॒प॒श्रि॒त
 इ॒त्यु॒प - श्रि॒तः । ओ॒म॒न्व॒ती इ॒त्यो॒म॒न् - व॒ती । ते॒ । अ॒स्मि॒न् ।
 य॒ज्ञे । य॒ज॒मा॒न । द्या॒वा॒पृ॒थि॒वी इ॒ति॒ द्या॒वा - पृ॒थि॒वी । 53 (50)

2.6.9.6

स्ता॒मि॒त्या॒हा ऽऽशि॒ष॒मे॒वै॒ता॒मा शा॒स्ते॒ यद्ब्रू॒याथ् सू॒पा॒व॒सा॒ना च
 स्व॒ध्य॒व॒सा॒ना चे॒ति प्र॒मा॒यु॒को य॒ज॒मा॒नः स्या॒द्य॒दा हि प्र॒मी॒य॒ते
 ऽथे॒मा॒मु॒पा॒व॒स्य॒ति सू॒प॒च॒र॒णा च स्व॒धि॒च॒र॒णा चे॒त्ये॒व ब्रू॒याद्-
 व॒री॒य॒सी॒मे॒वा॒स्मै ग॒व्यू॒ति॒मा शा॒स्ते॒ न प्र॒मा॒यु॒को भ॒व॒ति
 तयो॒रा॒वि॒द्य॒ग्नि॒रि॒दꣳ ह॒वि॒र॒जु॒ष॒ते॒त्या॒ह या अ॒या॒क्ष्म - [] 54

2.6.9.6 - Padam

स्ता॒म् । इ॒ति॒ । आ॒ह॒ । आ॒शि॒ष॒मि॒त्या-शि॒ष॒म् । ए॒व । ए॒ता॒म् । ए॒ति॒ ।
 शा॒स्ते॒ । यत् । ब्रू॒यात् । सू॒पा॒व॒सा॒ने॒ति॒ सु - उ॒पा॒व॒सा॒ना । च ।
 स्व॒ध्य॒व॒सा॒ने॒ति॒ सु - अ॒ध्य॒व॒सा॒ना । च । इ॒ति॒ । प्र॒मा॒यु॒क इ॒ति॒

प्र – मायु॑कः । यज॑मानः । स्यात् । यदा॑ । हि ।
 प्र॒मी॒य॒त इति॑ प्र – मी॒य॒ते । अथ॑ । इ॒माम् ।
 उपा॑वस्यतीत्युप – अ॒वस्य॑ति । सू॒प॒च॒र॒णेति॑ सु – उ॒प॒च॒र॒णा । च॒ ।
 स्व॒धि॒च॒र॒णेति॑ सु – अ॒धि॒च॒र॒णा । च॒ । इति॑ । ए॒व । ब्रू॒यात् ।
 वरी॑यसीम् । ए॒व । अ॒स्मै । ग॒व्यू॒तिम् । ए॒ति । शा॒स्ते । न ।
 प्र॒मा॒यु॒क इति॑ प्र – मा॒यु॒कः । भ॒व॒ति । तयोः॑ । आ॒वि॒दी॒त्या॑-वि॒दि॑ ।
 अ॒ग्निः । इ॒दम् । ह॒विः । अ॒जु॒ष॒त । इति॑ । आ॒ह । याः ।
 ॥
 अया॑क्ष्म । 54 (50)

2.6.9.7

दे॒व॒ता॒स्ता अ॑रीरधामेति वावै॑तदाह॒ यन्न॑ निर्दि॑शेत् प्रति॑वेशं य॒ज्ञ॒स्या
 ऽऽशी॑र्गच्छेदा शा॒स्तेऽयं॑ य॒ज॒मा॒नोऽसा॑वित्याह॒ निर्दि॑श्यैवैन॑ सु॒वर्गं
 लो॒कं ग॑मयत्यायु॒रा शा॒स्ते सु॑प्रजास्त्वमा शा॒स्त इ॒त्याहा॑ ऽशि॒ष॒मे॒वै
 ता॒मा शा॒स्ते स॑जातवनस्यामा शा॒स्त इ॒त्याह॑ प्रा॒णा वै स॑जा॒ताः

प्रा॒णा॒ने॒व – [] 55

2.6.9.7 - Padam

दे॒वताः॑ । ताः । अ॒री॒र॒धा॒म॑ । इति॑ । वा॒व॑ । ए॒तत् । आ॒ह॑ । यत् । न ।
नि॒र्दि॒शे॒दिति॑ निः – दि॒शेत् । प्र॒ति॒वे॒श॒मिति॑ प्र॒ति – वे॒शम् ।
य॒ज्ञ॒स्य॑ । आ॒शी॒रि॒त्या॑ – शीः॑ । ग॒च्छेत् । ए॒ति॑ । शा॒स्ते॑ । अ॒यम् ।
य॒ज॒मा॒नः॑ । अ॒सौ॑ । इति॑ । आ॒ह॑ । नि॒र्दि॒श्ये॒ति॑ निः – दि॒श्य॑ । ए॒व ।
ए॒नम् । सु॒व॒र्ग॒मिति॑ सु॒वः-ग॑म् । लो॒कम् । ग॒म॒य॒ति॑ । आ॒युः॑ । ए॒ति॑ ।
शा॒स्ते॑ । सु॒प्र॒जा॒स्त्व॒मिति॑ सु॒प्र॒जाः – त्व॑म् । ए॒ति॑ । शा॒स्ते॑ ।
इति॑ । आ॒ह॑ । आ॒शि॒ष॒मि॒त्या-शि॑षम् । ए॒व॑ । ए॒ता॒म् । ए॒ति॑ । शा॒स्ते॑ ।
स॒जा॒त॒व॒न॒स्या॒मिति॑ स॒जा॒त – व॒न॒स्या॒म् । ए॒ति॑ । शा॒स्ते॑ । इति॑ ।
आ॒ह॑ । प्रा॒णा इति॑ प्र – अ॒नाः॑ । वै । स॒जा॒ता इति॑ स – जा॒ताः॑ ।
प्रा॒णा॒निति॑ प्र – अ॒ना॒न् । ए॒व॑ । 55 (50)

2.6.9.8

ना॒न्त॒रे॒ति॑ तद॒ग्नि॒र्दे॒वो॑ दे॒वे॒भ्यो॑ व॒न॒ते॑ व॒य॒म॒ग्ने॒र्मा॒नु॒षा॑ इ॒त्या॒हा॒ग्नि॒र्दे॒वे॒भ्यो॑
व॒नु॒ते॑ व॒यं॑ म॒नु॒ष्ये॒भ्य॑ इति॑ वा॒वै॒तदा॑हे॒ह ग॒ति॒र्वा॒म॒स्ये॒दं च॑ न॒मो॑
दे॒वे॒भ्य॑ इ॒त्या॒ह॑ याश्चै॒व दे॒वता॑ य॒ज॒ति॑ याश्च॑ न ता॒भ्य॑ ए॒वो॒भ्यी॑भ्यो
न॒म॒स्क्रो॒त्या॒त्म॒नोऽना॑त्यै । 56

2.6.9.8 - Padam

न । अ॒न्तः । ए॒ति । तत् । अ॒ग्निः । दे॒वः । दे॒वेभ्यः॑ । व॒न॒ते । व॒यम् ।
 अ॒ग्नेः । मा॒नु॒षाः । इ॒ति । आ॒ह । अ॒ग्निः । दे॒वेभ्यः॑ । व॒नु॒ते । व॒यम् ।
 म॒नुष्यै॑भ्यः । इ॒ति । वा॒व । ए॒तत् । आ॒ह । इ॒ह । ग॒तिः । वा॒म॒स्य ।
 इ॒दम् । च । न॒मः । दे॒वेभ्यः॑ । इ॒ति । आ॒ह । याः । च । ए॒व ।
 दे॒वताः॑ । य॒ज॒ति । याः । च । न । ता॒भ्यः । ए॒व । उ॒भयी॑भ्यः ।
 न॒मः । क॒रो॒ति । आ॒त्म॒नः । अ॒ना॒त्यै ॥ 56 (46)

(श्रितः – ते प्र – त्रिष्टुभ – मेतद् – द्वावापृथिवी – या अयाक्ष्म-
 प्राणानेव – षट्चत्वारिंशच्च) (A9)

2.6.10.1

दे॒वा वै य॒ज्ञस्य॑ स्व॒गाक॑र्तारं॒ नावि॑न्दन् ते शँ॒युं बा॒र्ह॒स्प॒त्यम॑ब्रुवन्नि॒मं
 नो॑ य॒ज्ञञ् स्व॒गा कु॑र्विति सोऽब्रु॒वीद्व॑रं वृ॒णै य॒देवा-ब्रा॑ह्म॒णो॒क्तो-
 ऽश्र॑द्दधानो य॒जातै॑ सा मे य॒ज्ञस्याऽऽशी॑रसदिति तस्माद्-
 यदब्रा॑ह्म॒णो॒क्तोऽश्र॑द्दधानो य॒जते शँ॒युमे॒व तस्य॑ बा॒र्ह॒स्प॒त्यं य॒ज्ञस्याऽऽशी॑र्गच्छत्येतन्ममेत्यब्रु॒वीत् किं मे॑ प्र॒जाया - [] 57

2.6.10.1 - Padam

दे॒वाः । वै । य॒ज्ञस्य॑ । स्व॒गाकर्तार॑मिति॑ स्व॒गा – कर्तार॑म् । न ।
 अ॒विन्द॑न् । ते । शँ॒युमि॑ति शं – युम् । बा॒र्हस्प॑त्यम् । अ॒ब्रुव॑न् ।
 इ॒मम् । नः । य॒ज्ञम् । स्व॒गेति॑ स्व – गा । कु॒रु । इति॑ । सः ।
 अ॒ब्रवी॑त् । व॒रम् । वृ॒णै । यत् । ए॒व । अ॒ब्राह्म॑णोक्त
 इत्य॑ब्राह्मण – उक्तः । अ॒श्रद्धान॑ इत्य॑श्रत् – द॒धानः । यजा॑तै । सा ।
 मे । य॒ज्ञस्य॑ । आ॒शीरि॑त्या – शीः । अ॒सत् । इति॑ । तस्मा॑त् । यत् ।
 अ॒ब्राह्म॑णोक्त इत्य॑ब्राह्मण – उक्तः । अ॒श्रद्धान॑ इत्य॑श्रत् – द॒धानः ।
 यज॑ते । शँ॒युमि॑ति शं-युम् । ए॒व । तस्य॑ । बा॒र्हस्प॑त्यम् । य॒ज्ञस्य॑ ।
 आ॒शीरि॑त्या – शीः । ग॒च्छति॑ । ए॒तत् । म॒म । इति॑ । अ॒ब्रवी॑त् ।
 कि॒म् । मे । प्र॒जाया॑ इति॑ प्र – जा॒याः । 57 (50)

2.6.10.2

इति॑ योऽप॑गुरा॒तै श॑तेन॒ यात॑याद्यो॒ निह॑नथ् स॒हस्रे॑ण॒ यात॑याद्यो॒ लोहि॑तं
 क॒रव॑द्यावतः॒ प्रस्क॑द्य पा॒ञ्चसू॑न्थ् सं गृ॒ह्णात् ता॑वतः सँव॑थ्स॒रान्
 पि॒तृलो॑कं न प्र॒जाना॑दिति॒ तस्मा॑द्-ब्राह्म॒णाय॑ नाप॒ गुरे॑त न नि ह॒न्यान्
 लोहि॑तं कुर्या॑दे॒ताव॑ता॒ हैन॑सा भवति॒ तच्छँ॑यो॒रा वृ॑णीम॒ह इत्या॑ह

य॒ज्ञमे॒व तथ् स्व॒गा करो॑ति॒ त – [] 58

2.6.10.2 - Padam

इति॑ । यः॑ । अ॒प॒गु॒रा॒ता इत्य॑प – गु॒रा॒तै॑ ॥ श॒तेन॑ । या॒तया॑त् । यः॑ ।
नि॒हन॑दि॒ति नि – ह॑नत् । स॒हस्रे॑ण । या॒तया॑त् । यः॑ । लो॒हित॑म् ।
क॒रव॑त् । या॒वतः॑ । प्र॒स्क॒द्येति॑ प्र – स्क॒द्य । पा॒ञ्जू॒सून् । सं॒गृ॒ह्णादि॑ति॒
सं – गृ॒ह्णात् । ता॒वतः॑ । सँ॒व॒थ्स॒रानि॑ति॒ सं – व॒थ्स॒रान् ।
पि॒तृ॒लो॒कमि॑ति॒ पि॒तृ॒-लो॒कम् । न । प्रे॑ति । जा॒नात् । इति॑ । तस्मा॑त् ॥
ब्रा॒ह्म॒णाय॑ । न । अ॒पेति॑ । गु॒रेत॑ । न । नी॑ति । ह॒न्यात् । न ।
लो॒हित॑म् । कु॒र्यात् । ए॒ता॒वता॑ । ह । ए॒नसा॑ । भ॒वति॑ । तत् ।
शँ॒यो॒रिति॑ शं॒-योः॑ । ए॒ति । वृ॒णी॒महे॑ । इति॑ । आ॒ह । य॒ज्ञम् । ए॒व ।
तत् । स्व॒गेति॑ स्व – गा । करो॑ति । तत् । 58 (50)

2.6.10.3

–च्छँ॒यो॒रा वृ॒णी॒मह॑ इत्या॒ह शँ॒यु॒मेव॑ बा॒र्ह॒स्पत्यं॑ भा॒ग॒धे॒येन॑
स॒म॒र्ध॒यति॑ गा॒तुं य॒ज्ञाय॑ गा॒तुं य॒ज्ञप॑तय इत्या॒हा ऽऽशि॑ष॒मेवै॑ ता॒मा
शा॒स्ते सो॑मं य॒जति॑ रे॒त ए॒व तद्-द॑धाति॒ त्वष्टा॑रं य॒जति॑ रे॒त ए॒व हि॑तं
त्वष्टा॑ रू॒पाणि॑ वि॒ करो॑ति दे॒वानां॑ प॒त्नीर्य॑जति मि॒थु॒न॒त्वाया॑ग्निं गृ॒ह॒पतिं॑

य॒जति॑ प्रति॒ष्ठित्यै॑ जा॒मि वा ए॒तद्-य॒ज्ञस्य॑ क्रि॒यते - [] 59

2.6.10.3 - Padam

शँ॒योरि॑ति शं - योः । ए॒ति । वृ॒णीम॑हे । इति॑ । आ॒ह । शँ॒युमि॑ति
 शं - यु॒म् । ए॒व । बा॒र्हस्प॑त्यम् । भा॒गधे॑येनेति॑ भा॒ग - धे॑येन ।
 समि॑ति । अ॒र्धय॑ति । गा॒तुम् । य॒ज्ञाय॑ । गा॒तुम् । य॒ज्ञप॑तय इति॑
 य॒ज्ञ-प॑तये । इति॑ । आ॒ह । आ॒शिष॑मित्या॑ - शि॒षम् । ए॒व । ए॒ताम् ।
 ए॒ति । शा॒स्ते । सोम॑म् । य॒जति॑ । रे॒तः । ए॒व । तत् । द॒धाति॑ ।
 त्व॒ष्टार॑म् । य॒जति॑ । रे॒तः । ए॒व । हि॒तम् । त्व॒ष्टा॑ । रू॒पाणि॑ । वी॒ति ।
 करो॑ति । दे॒वाना॑म् । प॒त्नीः॑ । य॒जति॑ । मि॒थुन॑त्वायेति॑ मि॒थुन॑-त्वाय॑ ।
 अ॒ग्नि॑म् । गृ॒हप॑तिमिति॑ गृ॒ह - प॑तिम् । य॒जति॑ । प्र॒तिष्ठि॑त्या इति॑
 प्र॒ति - स्थि॑त्यै । जा॒मि । वै । ए॒तत् । य॒ज्ञस्य॑ । क्रि॒यते । 59 (50)

2.6.10.4

यदा॑ज्येन प्रयाजा इज्यन्त आज्येन पत्नीसँयाजा ऋचमनूच्य
 पत्नीसँयाजानामृचा यजत्यजामित्वायाथो मिथुनत्वाय पङ्क्ति प्रायणो वै
 यज्ञः पङ्क्त्युदयनः पञ्च प्रयाजा इज्यन्ते चत्वारः पत्नीसँयाजाः
 समिष्टयजुः पञ्चमं पङ्क्तिमेवानु प्रयन्ति पङ्क्तिमनूद्यन्ति । 60

2.6.10.4 - Padam

यत् । आज्येन । प्रयाजा इति प्र – याजाः । इज्यन्ते ॥ आज्येन ।
 पत्नीसँयाजा इति पत्नी – सँयाजाः । ऋचम् ॥
 अनूच्येत्यनु – उच्य । पत्नीसँयाजानामिति पत्नी – सँयाजानाम् ॥
 ऋचा । यजति । अजामित्वायेत्यजामि – त्वाय । अथो इति ।
 मिथुनत्वायेति मिथुन – त्वाय । पङ्क्तिप्रायण इति पङ्क्ति – प्रायणः ।
 वै । यज्ञः । पङ्क्त्युदयन इति पङ्क्ति – उदयनः । पञ्च । प्रयाजा
 इति प्र – याजाः । इज्यन्ते । चत्वारः । पत्नीसँयाजा इति
 पत्नी – सँयाजाः । समिष्टयजुरिति समिष्ट – यजुः । पञ्चमम् ।
 पङ्क्तिम् । एव । अन्विति । प्रयन्तीति प्र – यन्ति । पङ्क्तिम् । अनु ।
 उदिति । यन्ति । 60 (33)

(प्रजायाः ॥ – करोति तत् – क्रियते – त्रयस्त्रिंशच्च) (A10)

2.6.11.1

युक्ष्वाहि देवहूतमाँ अश्वाँ अग्ने रथीरिव । नि होता पूर्व्यः सदः ।
 उत नो देव देवाँ अच्छा वोचो विदुष्टरः । श्रद्धिश्चा वार्या कृधि ।

त्व॑ ह॒ यद्य॑वि॒ष्ट्य॑ सह॒सः॑ सू॒नवा॑हु॒त । ऋ॒तावा॑ य॒ज्ञियो॑ भुवः ।
 अ॒यम॑ग्निः॒ सह॑स्रि॒णो वा॑जस्य॒ शति॑नस्पतिः । मूर्धा॑ क॒वी र॑यीणां ।
 तं ने॒मिमृ॑भवो॒ यथा॑ ऽऽनमस्व॒ सहू॑तिभिः । ने॒दीयो॑ य॒ज्ञ - [] 61

2.6.11.1 - Padam

यु॒क्ष्व । हि॑ । दे॒वहू॑तमा॒निति॑ दे॒व-हू॑तमा॒न् । अ॒श्वान् । अ॒ग्ने । र॒थीः ।
 इ॒व । नी॑ति । हो॒ता । पू॒र्व्यः । स॒दः । उ॒त । नः । दे॒व । दे॒वान् ।
 अ॒च्छ । वो॒चः । वि॒दुष्ट॑र इति॒ वि॒दुः - तरः॑ । श्र॒त् । वि॒श्वा । वा॒र्या ।
 कृ॒धि । त्व॑म् । ह॒ । यत् । य॒विष्ट्य॑ । सह॒सः । सू॒नो ।
 आ॒हु॒तेत्या॑ - हु॒त । ऋ॒तावे॑त्यृ॒त - वा॑ । य॒ज्ञियः॑ । भुवः॑ । अ॒यम् ।
 अ॒ग्निः । स॒हस्रि॑णः । वा॑जस्य॒ शति॑नः । पतिः॑ । मूर्धा॑ । क॒विः ।
 र॒यीणा॑म् । तम् । ने॒मिम् । ऋ॒भवः॑ । यथा॑ । ए॒ति । न॒मस्व॑ ।
 सहू॑तिभि॒रिति॑ सहू॒ति - भिः॑ । ने॒दीयः॑ । य॒ज्ञम् । 61 (50)

2.6.11.2

-म॒ङ्गिरः॑ । तस्मै॑ नू॒ नम॑भिद्य॒वे वा॒चा वि॒रूप॑ नित्यया । वृ॒ष्णो चो॑दस्व
 सु॒ष्टुतिं॑ । क॒मु ष्वि॑दस्य॒ से॒नया॑ऽग्ने॒रपा॑कचक्ष॒सः । प॒णिं गो॑षु॒ स्तरा॑महे ।

मा नो देवानां विशः प्रस्नातीरिवोस्राः । कृशं न हासुरध्नियाः ।
 मा नः समस्य दूढ्यः परिद्वेषसो अहतिः । ऊर्मिर्न नावमा वधीत् ।
 नमस्ते अग्ने ओजसे गृणन्ति देव कृष्टयः । अमै - [] 62

2.6.11.2 - Padam

अङ्गिरः । तस्मै ॥ नूनम् । अभिद्यव इत्यभि - द्यवे । वाचा ।
 विरूपेति वि - रूप । नित्यया । वृष्णौ ॥ चोदस्व । सुष्टुतिमिति
 सु - स्तुतिम् । कम् । उ । स्वित् । अस्य । सेनया । अग्नेः ।
 अपाकचक्षस इत्यपाक-चक्षसः । पणिम् । गोषु । स्तरामहे । मा ।
 नः । देवानाम् ॥ विशः । प्रस्नातीरिति प्र - स्नातीः । इव । उस्राः ।
 कृशम् । न । हासुः । अध्नियाः । मा । नः । समस्य । दूढ्यः ।
 परिद्वेषस इति परि - द्वेषसः । अहतिः । ऊर्मिः । न । नावम् ।
 एति । वधीत् । नमः । ते । अग्ने । ओजसे । गृणन्ति । देव ।
 कृष्टयः । अमैः ॥ 62 (50)

2.6.11.3

-रमि॑त्रम॑र्दय । कु॒वि॒त्सु॒नो ग॒वि॒ष्टये॑ऽग्ने॑ सँ॒वे॒षि॒षो रयिं॑ ।
 उ॒रुकृ॑दु॒रु ण॑स्कृ॒धि । मा नो॑ अ॒स्मिन् महा॑धने॒ परा॑ व॒र्भार॑भृ॒द्यथा॑ ।
 सँ॒वर्ग॑ꣳ सꣳ रयिं॑ जय । अन्य॑म॒स्मद्भिया॑ इ॒यम॒ग्ने सि॑ष॒क्तु दु॒च्छुना॑ ॥
 वर्धा॑ नो अ॒मव॑च्छवः । यस्या॑जु॒षन्न॑म॒स्विनः॑ श॒मीम॑दु॒र्मख॑स्यवा ।
 तं घे॑द॒ग्निर्वृ॑धाऽव॒ति । पर॑स्या॒ अधि॑ - [] 63

2.6.11.3 - Padam

अ॒मि॒त्रम् । अ॒र्दय॑ । कु॒वि॒त् । स्वि॒ति । नः । ग॒वि॒ष्टय॑ इति गो-इ॒ष्टये॑ ।
 अ॒ग्ने । सँ॒वे॒षि॒ष इति॑ सं - वे॒षि॒षः । रयि॑म् । उ॒रुकृ॑दित्यु॒रु - कृ॒त् ।
 उ॒रु । नः । कृ॒धि । मा । नः । अ॒स्मिन् । महा॑धन इति महा-धने ।
 परे॑ति । वर्क॑ । भा॒रभृ॑दिति॒ भार - भृ॒त् । यथा॑ । सँ॒वर्ग॑मिति॒
 सं - वर्ग॑म् । समि॑ति । रयि॑म् । जय॑ । अन्य॑म् । अ॒स्मत् । भियै॑ ।
 इ॒यम् । अ॒ग्ने । सि॑ष॒क्तु । दु॒च्छुना॑ । वर्ध॑ । नः । अ॒मव॑दित्यम-वत् ।
 शवः॑ । यस्य॑ । अ॒जु॒षत् । न॒मस्वि॑नः । श॒मीम् ।
 अ॒दु॒र्मख॑स्येत्यदुः-म॒खस्य॑ । वा । तम् । घ । इत् । अ॒ग्निः । वृ॒धा ।
 अ॒वति॑ । पर॑स्याः । अधी॑ति । 63 (50)

2.6.11.4

सँवतोऽवराँ अ॒भ्या॑ तर॑ । यत्रा॒हमस्मि॑ ताँ॒ अव॑ । वि॒द्वा हि॑ ते॒ पु॒रा
वय॑मग्ने॑ पि॒तुर्यथा॑वसः । अ॒धा ते॑ सु॒म्नमी॑महे । य उ॒ग्र इ॒व श॑र्यहा
ति॒ग्मशृ॑ङ्गो न व॑ँसगः । अग्ने॑ पु॒रो रू॒रोजि॑थ । सखा॑यः सं॒ वः सं
यञ्च॑मिष॑ँ स्तोमं॑ चा॒ग्नये॑ ॥ व॒र्षि॑ष्ठाय॒ क्षिती॑नामूर्जो॑ न॒प्त्रे स॑ह॒स्वते॑ ।
सँ॒ समि॑द्युवसे॑ वृष॒न्न () -ग्ने॑ वि॒श्वान्य॑र्य आ । इ॒डस्प॑दे॒ समि॑ध्यसे
स नो॑ व॒सू॒न्या भ॑र । प्र॒जाप॑ते॒ स वे॑द सो॒मा पू॑षणे॒ मौ दे॒वौ । 64

2.6.11.4 - Padam

सँव॑त इति॑ सं-वतः॑ । अ॒व॒रान् । अ॒भि । ए॒ति । त॒र । यत्र॑ । अ॒हम् ।
अ॒स्मि । तान् । अ॒व । वि॒द्वा । हि॑ । ते॒ । पु॒रा । व॒यम् । अग्ने॑ ॥
पि॒तुः । यथा॑ ॥ अ॒व॒सः । अ॒ध । ते॒ । सु॒म्नम् । ई॒महे॑ । यः । उ॒ग्रः ।
इ॒व । श॑र्यहेति॑ श॒र्य - हा॑ । ति॒ग्मशृ॑ङ्ग इति॑ ति॒ग्म - शृ॑ङ्गः । न ।
व॑ँसगः । अग्ने॑ । पु॒रः । रू॒रोजि॑थ । सखा॑यः । समि॑ति । वः ।
स॒म्यञ्च॑म् ॥ इ॒षम् ॥ स्तो॑मम् । च॒ । अ॒ग्नये॑ ॥ व॒र्षि॑ष्ठाय ।
क्षि॒ती॒नाम् । ऊ॒र्जः ॥ न॒प्त्रे॑ । स॑ह॒स्वते॑ । सँ॒समि॑ति सं-सम् । इत् ।
यु॒व॒से । वृ॒ष॒न्न () । अग्ने॑ ॥ वि॒श्वानि॑ । अ॒र्यः । आ । इ॒डः । प॒दे ।

समि॑ति । इ॒ध्य॒से । सः । नः । वसू॑नि । ए॒ति । भ॒र । प्र॒जाप॑त इति
 प्र॒जा – प॒ते । सः । वे॒द । सोमा॑पू॒षणे॒ति सोमा॑ – पू॒षणा॑ । इ॒मौ ।
 दे॒वौ । 64 (69)

(य॒ज्ञ – म॒मै – रधि॑ – वृ॒ष – त्रेका॑न्न वि॒शति॑श्च) (A11)

2.6.12.1

उ॒श॒न्त॑स्त्वा ह॒वाम॑ह उ॒श॒न्तः॑ समि॑धीमहि । उ॒श॒न्नु॑श॒त आ॑ वह॒ पितृ॑न्
 ह॒विषे॑ अ॒त्तवे॑ । त्व॒ सोम॑ प्र॒चिकि॑तो म॒नीषा॑ त्व॒ रजि॑ष्ठम॒नु नेषि॑
 प॒न्थां॑ । तव॑ प्र॒णीती॑ पि॒तरो॑ न इ॒न्दो दे॒वेषु॑ र॒त्नम॑ भ॒जन्त॑ धी॒राः ।
 त्वया॑ हि नः॑ पि॒तरः॑ सोम॑ पूर्वे॒ कर्मा॑णि च॒क्रुः॑ प॒वमान॑ धी॒राः ।
 व॒न्वन्न॑वा॒तः परि॑धी॒ रपो॑र्णु॒ वीरे॑भि॒रश्चै॑र्म॒घवा॑ भ॒वा – [] 65

2.6.12.1 - Padam

उ॒श॒न्तः॑ । त्वा । ह॒वाम॑हे । उ॒श॒न्तः॑ । समि॑ति । इ॒धीम॑हि । उ॒श॒न् ।
 उ॒श॒तः॑ । ए॒ति । वह॑ । पि॒तृन् । ह॒विषे॑ । अ॒त्तवे॑ । त्वम् । सोम॑ ।
 प्र॒चिकि॑त इति प्र – चि॒कितः॑ । म॒नीषा॑ । त्वम् । रजि॑ष्ठम् । अ॒न्विति॑ ।
 नेषि॑ । प॒न्थाम्॑ । तव॑ । प्र॒णीती॑ति प्र – नी॒ती । पि॒तरः॑ । नः ।

इ॒न्दो इति॑ । दे॒वेषु॑ । रत्न॑म् । अ॒भ॒ज॒न्त॑ । धी॒राः॑ । त्वया॑ । हि॒ । नः॑ ।
 पि॒तरः॑ । सो॒म॑ । पूर्वे॑ । क॒र्मा॑णि । च॒क्रुः॑ । प॒व॒मा॒न॑ । धी॒राः॑ ।
 व॒न्व॒न् । अ॒वा॒तः॑ । प॒रि॒धी॒नि॒ति॑ परि – धी॒न् । अ॒पे॒ति॑ । ऊ॒र्णु॑ ।
 वी॒रे॒भिः॑ । अ॒श्वैः॑ । म॒घ॒वे॒ति॑ म॒घ – वा॑ । भ॒व॑ । 65 (50)

2.6.12.2

नः॑ । त्व॑ꣳ सो॒म॑ पि॒तृ॒भिः॑ सँ॒वि॒दा॒नोऽनु॑ द्या॒वापृ॑थि॒वी आ॑ त॒त॒न्थ॑ ।
 तस्मै॑ त इ॒न्दो॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ व॒यꣳ स्या॑म॒ प॒त॒यो॑ र॒यी॒णां॑ ।
 अ॒ग्नि॑ष्वा॒त्ताः॑ पि॒तर॑ ए॒ह ग॑च्छ॒त॒ सदः॑ सदः॑ सद॒त॒ सु॒प्र॒णी॒त॒यः॑ ।
 अ॒त्ता॑ ह॒वीꣳषि॑ प्र॒य॒ता॒नि॑ ब॒र्हि॑ष्य॒था र॒यिꣳ स॑र्व॒वी॒रं॑ द॒धा॒त॒न॑ ।
 ब॒र्हि॑ष॒दः॑ पि॒तर॑ ऊ॒त्य॒र्वा॒गि॒मा॒ वो॑ ह॒व्या॑ च॒कृ॑मा॒ जु॒ष॒ध्वं॑ ॥
 त आ॑ ग॒ताऽ*व॒सा॒ शं॑ त॒मे॒ना॒था॒स्म॒भ्यꣳ – [] 66

2.6.12.2 - Padam

नः॑ । त्व॑म् । सो॒म॑ । पि॒तृ॒भि॒रि॒ति॑ पि॒तृ – भिः॑ । सँ॒वि॒दा॒न॑ इति॑
 सं – वि॒दा॒नः॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । द्या॒वापृ॑थि॒वी इति॑ द्या॒वा–पृ॑थि॒वी । ए॒ति॑ ।
 त॒त॒न्थ॑ । तस्मै॑ ॥ ते॑ । इ॒न्दो॑ इति॑ । ह॒विषा॑ । वि॒धेम॑ । व॒यम्॑ । स्या॑म॒ ।

पतयः । रयीणाम् । अग्निष्वात्ता इत्यग्नि- स्वात्ताः । पितरः । एति ।
 इह । गच्छत । सदः सद इति सदः – सदः । सदत । सुप्रणीतय
 इति सु – प्रणीतयः । अत्त । हवीष्णि । प्रयतानीति प्र – यतानि ।
 बर्हिषि । अथ । रयिम् । सर्ववीरमिति सर्व – वीरम् । दधातन ।
 बर्हिषद इति बर्हि – सदः । पितरः । ऊती । अर्वाक् । इमा ।
 वः । हव्या । चकृमा । जुषध्वम् । ते । एति । गत । अवसा ।
 शंतमेनेति शं – तमेन । अथ । अस्मभ्यमित्यस्म – भ्यम् । 66 (50)

2.6.12.3

शं योररपो दधात । आऽहं पितृन्त् सुविदत्राँ अविथ्सि
 नपातं च विक्रमणं च विष्णोः । बर्हिषदो ये स्वधया सुतस्य
 भजन्त पित्वस्त इहाऽऽ गमिष्ठाः । उपहूताः पितरः सोम्यासौ
 बर्हिष्येषु निधिषु प्रियेषु । त आ गमन्तु त इह श्रुवन्त्वधि ब्रुवन्तु ते
 अवन्त्वस्मान् । उदीरतामवर उत् परास उन्मध्यमाः पितरः
 सोम्यासः । असुं – [] 67

2.6.12.3 - Padam

शम् । योः । अरपः । दधात । एति । अहम् । पितृन् । सुविदत्रानिति ।
सु - विदत्रान् । अविथिसि । नपातम् । च । विक्रमणमिति ।
वि - क्रमणम् । च । विष्णाः । बर्हिषद इति बर्हि - सदः । ये ।
स्वधयेति स्व - धया । सुतस्य । भजन्त । पित्वः । ते । इह ।
आगमिष्ठा इत्या - गमिष्ठाः । उपहूता इत्युप - हूताः । पितरः ।
सोम्यासः । बर्हिष्येषु । निधिष्विति नि-धिषु । प्रियेषु । ते । एति ।
गमन्तु । ते । इह । श्रुवन्तु । अधीति । ब्रुवन्तु । ते । अवन्तु ।
अस्मान् । उदिति । ईरताम् । अवरे । उदिति ।
परासः । उदिति । मध्यमाः । पितरः । सोम्यासः । असुम् । 67 (50)

2.6.12.4

य ईयुर वृका ऋतज्ञास्ते नोऽवन्तु पितरो हवेषु । इदं पितृभ्यो नमो
अस्त्वद्य ये पूर्वासो य उपरास ईयुः । ये पार्थिवे रजस्या निषत्ता ये
वा नूनं सुवृजनासु विक्षु । अधा यथा नः पितरः परासः प्रत्नासो
अग्न ऋतमाशुषाणाः । शुचीदयन् दीधिति मुक्थशासः क्षामा
भिन्दन्तो अरुणीरप व्रन् । यदग्ने - [] 68

2.6.12.4 - Padam

ये । ई॒युः । अ॒वृ॒काः । ऋ॒त॒ज्ञा इत्यृ॒त - ज्ञाः । ते । नः । अ॒व॒न्तु ।
 पि॒तरः । ह॒वेषु । इ॒दम् । पि॒तृ॒भ्य इति॑ पि॒तृ - भ्यः । नमः ।
 अ॒स्तु । अ॒द्य । ये । पू॒र्वासः । ये । उ॒प॒रासः । ई॒युः । ये । पा॒र्थि॒वे ।
 र॒ज॒सि । ए॒ति । नि॒ष॒त्ता इति॑ नि - स॒त्ताः । ये । वा । नू॒नम् ।
 सु॒वृ॒ज॒नास्वि॑ति॒ सु-वृ॒ज॒नासु । वि॒क्षु । अ॒ध । यथा॑ । नः । पि॒तरः ।
 प॒रासः । प्र॒त्नासः । अ॒ग्ने । ऋ॒तम् । आ॒शु॒षाणाः । शु॒चि । इत् ।
 अ॒यन् । दी॒धि॒तिम् । उ॒क्थ॒शास॑ इत्यु॒क्थ - शासः । क्षाम॑ ।
 भि॒न्दन्तः । अ॒रु॒णीः । अ॒पेति॑ । व्र॒न् । यत् । अ॒ग्ने । 68 (50)

2.6.12.5

क॒व्य॒वा॒हन॑ पि॒तृन् यक्ष्य॑ता॒वृ॒धः । प्र च॑ ह॒व्यानि॑ वक्ष्य॒सि दे॒वेभ्य॑श्च
 पि॒तृ॒भ्य आ । त्वम॒ग्न ई॒डितो॑ जा॒तवे॒दोऽवा॒ङ्ढ॒व्यानि॑ सु॒र॒भी॒णि कृ॒त्वा ।
 प्रा॒दाः पि॒तृ॒भ्यः स्व॒धया॑ ते अ॒क्षन्न॒द्धि त्वं दे॒व प्र॒यता॑ ह॒वीष्णि॑ ।
 मा॒त॒ली क॒व्यैर्य॑मो अ॒ङ्गि॒रोभि॑र्बृ॒ह॒स्पति॑र्ऋ॒क्वभि॑र्वा॒वृ॒धानः । या॒श्च
 दे॒वा वा॒वृ॒धुर्ये॑ च॒ दे॒वान्त् स्वाहा॑ऽन्ये स्व॒धया॑ऽन्ये म॒दन्ति॑ । 69

2.6.12.5 - Padam

क॒व्य॒वा॒ह॒ने॒ति॑ क॒व्य - वा॒ह॒न॒ । पि॒तृ॒न् । य॒क्षि॑ । ऋ॒ता॒वृ॒ध
इ॒त्यृ॒त - वृ॒धः॑ । प्रे॒ति॑ । च॒ । ह॒व्या॒नि॑ । व॒क्ष्य॒सि॑ । दे॒वे॒भ्यः॑ । च॒ ।
पि॒तृ॒भ्य इति॑ पि॒तृ - भ्यः॑ । आ॒ । त्व॒म् । अ॒ग्ने॑ । ई॒डि॒तः॑ । जा॒त॒वे॒द
इति॑ जा॒त - वे॒दः॑ । अ॒वा॒ट् । ह॒व्या॒नि॑ । सु॒र॒भी॒णि॑ । कृ॒त्वा ।
प्रे॒ति॑ । अ॒दाः॑ । पि॒तृ॒भ्य इति॑ पि॒तृ - भ्यः॑ । स्व॒ध॒ये॒ति॑ स्व - ध॒या॑ ॥
ते॒ । अ॒क्ष॒न् । अ॒ब्धि॑ । त्व॒म् । दे॒व॒ । प्र॒य॒ते॒ति॑ प्र - य॒ता॑ ।
ह॒वी॒ष्णि॑ । मा॒त॒ली॑ । क॒व्यैः॑ । य॒मः॑ । अ॒ङ्गि॒रो॒भि॒रि॒त्यङ्गि॑रः - भिः॑ ।
बृ॒ह॒स्प॒तिः॑ । ऋ॒क्व॒भि॒रि॒त्यृ॒क्व-भिः॑ । वा॒वृ॒धा॒नः॑ । या॒न् । च॒ । दे॒वाः॑ ।
वा॒वृ॒धुः॑ । ये॒ । च॒ । दे॒वा॒न् । स्वा॒हा॑ ॥ अ॒न्ये॑ । स्व॒ध॒ये॒ति॑ स्व-ध॒या॑ ॥
अ॒न्ये॑ । म॒द॒न्ति॑ । 69 (50)

2.6.12.6

इ॒मं य॑म प्र॒स्तर॑मा॒हि सी॒दा॒ङ्गि॒रो॒भिः॑ पि॒तृ॒भिः॑ सँ॒वि॒दानः॑ ।
आ॒त्वा म॒न्त्राः॑ क॒वि॒श॒स्ता॑ व॒ह॒न्त्वे॒ना॑ रा॒ज॒न् ह॒वि॒षा॑ मा॒द॒य॒स्व॑ ।
अ॒ङ्गि॒रो॒भि॒रा॑ ग॒हि॒ य॒ज्ञि॒ये॒भि॒र्य॑म॒ वैरू॒पै॒रि॒ह॑ मा॒द॒य॒स्व॑ ।
वि॒व॒स्व॒न्त॑ हु॒वे॒ यः॑ पि॒ता॒ ते॒ऽस्मि॒न् य॒ज्ञे॒ ब॒र्हि॒ष्या॑ नि॒ष॒द्य॑ ।

अङ्गिरसो॑ नः॑ पि॒तरो॑ नव॒ग्वा अथ॑र्वा॒णो भृ॑गवः सो॒म्यासः॑ ।
 तेषां॑ व॒यञ् सु॒मतौ॑ य॒ज्ञिया॑ना॒मपि॑ भ॒द्रे सौ॑म॒नसे॑ () स्या॒म । 70

2.6.12.6 - Padam

इ॒मम् । य॒म । प्र॒स्तर॑मि॒ति प्र - स्त॒रम् । ए॒ति । हि । सी॒द ।
 अङ्गि॑रो॒भिरि॒त्यङ्गि॑रः - भिः । पि॒तृ॒भिरि॒ति पि॒तृ - भिः ।
 सँ॒वि॒दान॑ इति॑ सं - वि॒दानः । ए॒ति । त्वा । मन्त्राः॑ ।
 क॒वि॒श॒स्ता इति॑ क॒वि - श॒स्ताः । व॒हन्तु॑ । ए॒ना । रा॒जन् । ह॒विषा॑ ।
 मा॒द॒य॒स्व । अङ्गि॑रो॒भिरि॒त्यङ्गि॑रः - भिः । ए॒ति । ग॒हि । य॒ज्ञिये॑भिः ।
 य॒म । वै॒रूपैः॑ । इ॒ह । मा॒द॒य॒स्व । वि॒व॒स्वन्त॑म् । हु॒वे । यः । पि॒ता ।
 ते । अ॒स्मिन् । य॒ज्ञे । ब॒र्हिषि॑ । ए॒ति । नि॒षद्ये॑ति॒ नि - सद्य॑ ।
 अङ्गि॑रसः । नः॑ । पि॒तरः॑ । नव॒ग्वाः । अथ॑र्वा॒णः । भृ॑गवः ।
 सो॒म्यासः॑ । तेषां॑ । व॒यम् । सु॒मता॑वि॒ति सु - म॒तौ । य॒ज्ञिया॑ना॒म् ।
 अ॒पीति॑ । भ॒द्रे । सौ॑म॒नसे॑ () । स्या॒म । 70 (51)

(भ॒वा - ऽस्म॑भ्य - म॒सुं - यँ॑द॒ग्ने - म॑दन्ति - सौ॒म॒नस -
 ए॒कं च) (A12)

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – षष्ठः प्रश्नः

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :-

(स॒मि॒धः – श्र॒क्षु॒षी – प्र॒जा॒प॒ति॒रा॒ज्यं – दे॒व॒स्य॒ स्फ्यं –
ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒नो ऽ॒द्भि – र॒ग्ने॒स्त्र॒यो – म॒नुः पृ॒थि॒व्याः – प॒श॒वो –
ऽग्नी॒धे – दे॒वा वै य॒ज्ञ॒स्य – यु॒क्ष्वो – श॒न्त॒स्त्वा – द्वा॒दश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(स॒मि॒धो – या॒ज्या – तस्मा॒न्न॒भा॒ऽग्ं – हि तम॒न्वि – त्याह॑ प्र॒जा
वा – आ॒हे॒त्याह – यु॒क्ष्वा हि – स॒प्त॒तिः)

First and Last Padam of Sixth Prasnam of Kandam 2 :-

(स॒मि॒धः – सौ॒म॒न॒से स्या॑म)

**Kanda Korvai with starting Padams of Six Prasnas of
Kandam 2 :-**

(वा॒य॒व्यं – प्र॒जा॒प॒ति – रा॒दि॒त्ये॒भ्यो – दे॒वा – वि॒श्व॒रूपः –
स॒मि॒धः – षट्)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्रश्नः

समाप्तः ॥

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – षष्ठः प्रश्नः

॥ इति द्वितीयं काण्डं ॥

Details of Panchati and Padam for Kandam 2 – Prasanam 6 – TS 2.6

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	7	335
Anuvakam 2	6	302
Anuvakam 3	6	282
Anuvakam 4	4	183
Anuvakam 5	6	317
Anuvakam 6	6	287
Anuvakam 7	6	284
Anuvakam 8	7	344
Anuvakam 9	8	396
Anuvakam 10	4	183
Anuvakam 11	4	219
Anuvakam 12	6	301
Total →	70	3433

Notes:

- Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
- Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in